Examensarbete

HÖGSKOLAN I SKÖVDE

INSKOLNING I FÖRSKOLAN

En kvalitativ studie om föräldrars upplevelser och pedagogers resonemang av inskolning i förskolan

INTRODUCTION TO PRESCHOOL

A qualitative study about parents experiences and teachers reasoning of childrens introduction to preschool

Examensarbete i lärarutbildningen
Avancerad nivå 15 högskolepoäng
Höstterminen 2012

Anna Johansson
Marina Rosengren

Handledare: Urban Carlén
Examinator: Mirella Forsberg Ahlcrona

Sammanfattning

Arbetets art: Examensarbete i lärarutbildningen, Avancerad nivå, 15 hp, Högskolan i Skövde.
Titel: Inskolning i förskolan - En kvalitativ studie om föräldrars upplevelser och pedagogers resonemang av inskolning i förskolan.
Sidantal: 35
Författare: Anna Johansson och Marina Rosengren
Handledare: Urban Carlén
Datum: Januari 2013
Nyckelord: Inskolning, förskola, inskolningsmodeller

Uppsatsens syfte är att undersöka likheter och skillnader i föräldrars upplevelser och pedagogers resonemang kring inskolning av barn utan tidigare erfarenheter av den pedagogiska verksamheten i förskolan. Anledningen till undersökningen handlar om att belysa de olika intressen och behov som kan finnas under inskolningsperioden. Undersökningen grundar sig på en kvalitativ ansats i form av sex intervjuer av tre pedagoger verksamma inom förskolans verksamhet samt tre föräldrar som under det senaste halvåret skolat in ett barn utan tidigare erfarenheter av den pedagogiska verksamheten i förskolan. Materialet har utifrån ett fenomenografiskt perspektiv analyserats där fokus har legat i att finna eventuella skillnader och likheter i respondenternas upplevelser och resonemang kring fenomenet, inskolning. I resultatet framkom likheter i pedagogers resonemang och föräldrars upplevelser där samtliga menar att barnets trygghet är det primära målet för inskolningen. Det visar sig att föräldrars oro för barnets välbefinnande efter momentet av att lämna barnet kan utgöra ett hinder vid barnets inskolning. I resultatet framkom det skillnader i pedagogers resonemang och föräldrars upplevelser kring förälderns roll under inskolningen. Pedagogerna ser föräldrars aktiva deltagande som en viktig del under inskolningen medan föräldrarna ser sin roll mer som ett stöd för barnet under inskolningen till förskolan. Det framkommer också ur resultatet att pedagogerna inte alltid genomför de inskolningsmodeller som finns framskrivna utan att de anpassas efter barnet, föräldrarnas, förskollärarnas eller verksamhetens behov. Studiens kunskapsbidrag har betydelse för hur pedagoger kan utveckla kommunikationen mellan samtliga parter under inskolningen. Kunskapsbidraget handlar också om att, för föräldrar och pedagoger, öka kunskapen kring tre olika inskolningsmodeller samt att belysa de olika behov och intressen som kan finnas under inskolningsperioden.

Abstract

Study: Degree project in teacher education, advanced level, 15 hp, University of Skövde
Title: Introduction to preschool. A qualitative study about parents' experiences and teachers reasoning of children's introduction to preschool
Number of pages: 35
Authors: Anna Johansson and Marina Rosengren
Tutor: Urban Carlén
Date: January 2013
Keywords: Introduction, preschool, introduction models

The aim of this study was to examine similarities and differences in parents' experiences and teachers reasoning of the introduction of children with no previous experience of educational activities in preschool. The reason for this study is all about highlighting the different interests and needs that may exist during the introduction period. The survey is based on a qualitative approach in the form of six interviews with three teachers working in preschool, and three parents who in the past six month introduced their child to preschool without any experience of the given topic. The material have been analyzed with a phenomenographic perspective, where the focus has been in finding differences and similarities in respondents experiences and reasoning of the phenomenon of children´s introduction to preschool. Finally, in the discussion, the empirical results are problematized with the literature that is presented in the section background. The result showed similarities in teachers reasoning and parents experiences where all think that the child´s security is the primary concern for the introduction period. It turns out that parents concern for the child´s well-being after the moment of leaving the child can be a barrier to the child´s introduction. The result revealed differences in teachers reasoning and parents experiences of the parent's role during the child's introduction. Teachers see parent`s active participation as an important part during induction while parents see their role more as a moral support for the child. It is also evident from the result that the teachers do not always follow the established introduction models. They seem to adapt the models in consideration to the children´s, parents, preschool teachers or the organization needs. The knowledge that this study contributes is important for how teachers can develop communication between all parties during the child´s introduction to preschool. This study also increases teachers and parents knowledge about three different introduction models and it highlights the different needs and interests that may exist during the induction period.

Innehållsförteckning

Sammanfattning

Abstract

Innehållsförteckning

Förord

Del 1 Inledning 1

1.1 Syfte och forskningsfrågor 1

1.2 Centrala begrepp 2

1.2.1 Inskolning 2

1.2.2 Pedagog 2

Del 2 Litteraturgenomgång 2

2.1 Läroplan för förskolan 2

2.2 Barnkonventionen 3

2.3 Skollagen 4

2.4 Anknytning 4

2.5 Inskolning 5

2.5.1 Inskolning förr 5

2.5.2 Inskolning idag 6

2.6 Modeller för inskolning i förskolan 7

2.6.1 Gruppinskolning 7

2.6.2 Individuell inskolning 8

2.6.3 Föräldraaktiv inskolning 8

2.7 Tidigare forskning 9

2.7.1 Nationell forskning 9

2.7.2 Internationell forskning 10

2.8 Fenomenografisk ansats 10

Del 3 Metod 11

3.1 Intervju 11

3.2 Urval 12

3.2.1 Presentation av respondenterna 13

3.3 Genomförande 14
3.4 Analys 15
3.5 Validitet och reliabilitet 17
3.6 Forskningsetik 18
Del 4 Resultat 19
4.1 Föräldrars perspektiv 19
4.1.1 Inskolningsmodeller 20
4.1.2 Inskolningens utmaningar 22
4.1.3 Inskolningens primära mål 22
4.1.4 Föräldrars syn på sin egen roll under inskolningen 23
4.2 Pedagogers perspektiv 23
4.2.1 Inskolningsmodeller 24
4.2.2 Inskolningens utmaningar 25
4.2.3 Inskolningens primära mål 26
4.2.4 Pedagogers syn på förälderns roll under inskolningen 27
Del 5 Diskussion 29
5.1 Metoddiskussion 29
5.2 Resultatdiskussion 30
5.2.1 Inskolningsmodeller 30
5.2.2 Utmaningar under inskolningen 32
5.2.3 Inskolningens mål och föräldrarnas roll 33
5.3 Pedagogiska implikationer 34
5.4 Förslag på vidare forskning 35
Del 6 Referenser
Bilaga 1 Missivbrev
Bilaga 2 Samtyckesblankett
Bilaga 3 Intervjufrågor
Frågor till pedagoger
Bilaga 4 Intervjufrågor
Frågor till föräldrar

Förord

Under vår förskollärarutbildning på högskolan i Skövde växte intresset för inskolning. Vi upptäckte på flera nätbaserade föräldrasajter (så som föräldraliv.se och alltombarn.se) att många föräldrar delar en oro och ängslan om hur deras barn introduceras i förskolan. Med utgångspunkten i omfattningen av dessa diskussioner förstod vi omgående att det finns ett ökat intresse hos föräldrar att veta mer om hur inskolningar i förskolan genomförs. När vi dessutom granskade den reviderade utgåvan av läroplanen för förskolan (Lpfö, 98 rev 2010) gällande just inskolning fann vi inga direkta stödjande direktiv för hur pedagoger skall genomföra inskolningar mer än ”att varje barn tillsammans med sina föräldrar får en god introduktion i förskolan” (Lpfö, 98 rev 2010 s. 13). Vi anser att denna formulering, hämtad ur läroplanen, är svår att definiera då vi menar att en god introduktion till förskolan upplevs olika beroende av vilka tidigare erfarenheter och intressen föräldrar, barn och pedagoger har. Vi såg chansen att i slutet av vår utbildning tillägna oss kunskaper kring inskolning till förskolan då vi som nyexaminerade förskollärare så småningom kommer att ansvara, planera och genomföra den introduktion som välkomnar barnet in i en ny institutionell och social miljö.

Vi vill undersöka och jämföra pedagogers resonemang och föräldrars upplevelser av inskolningen för att belysa de intressen och behov som kan finnas vid denna process och som vi tror att samtliga pedagoger och föräldrar kan ha nytta av att få kunskap om.

Vi vill tacka de föräldrar och pedagoger som med sina upplevelser och resonemang gjort det möjligt för oss att genomföra denna studie. Vi vill också tacka vår handledare Urban Carlén för det stöd vi fått under undersökningens gång och framför allt vill vi tacka våra familjer som stått vid vår sida och gett oss motiverande uppmuntrande ord på vägen. Till sist, men absolut inte minst, vill vi tacka varandra för ett mycket gott och utvecklande samarbete.

Anna Johansson & Marina Rosengren

Del 1 Inledning

Att börja förskolan utgör en stor förändring i såväl barnets som föräldrarnas liv. Barnet skall tillsammans med föräldrarna ges en god introduktion till förskolan, där barnet skall kunna känna trygghet och utvecklas rikt och mångsidigt (Lpfö, 98 rev 2010). Barnet skall inför sin start i förskolan kliva in i en ny social praktik, en institutionell miljö där barnet, enligt läroplanen för förskolan (Lpfö, 98 rev 2010), skall fostras till en ansvarskännande samhällsmedlem via lek och lärande. Barnet får i den nya sociala praktiken möta och knyta an till främmande människor, både barn och vuxna, vistas i helt nya lokaler, som skall locka till lek, lärande och utforskning. Barnet skall också tillägna sig de nya sociala och kulturella regler som finns i förskolans verksamhet där barnet så småningom skall vistas på egen hand utan föräldern vid sin sida.

Föräldrarna ska överlämna sitt barn, till för dem, kanske främmande pedagoger i en verksamhet som skiljer sig från vad som troligtvis utförs i hemmet. I den pedagogiska verksamhet föräldern nu ska lämna sitt barn finns många andra barn med många olika behov och förutsättningar, som innebär nya former av samspel och hänsynstaganden. Föräldrarna ska lämna sitt barn i en verksamhet där barnet kommer att erövra kunskaper som föräldern inte i stunden är med och delar. Det innebär att föräldern, som helt nyligen ägnat merparten av sitt liv åt sitt barn, kommer att upptäcka barnets utveckling sker på helt andra villkor än vad som möjliggjorts tidigare när föräldern och barnet tillsammans umgåtts under flertalet av dygnets timmar. Caldenius (2008) menar att föräldrar kan känna svårigheter med att lämna det mest dyrbara de har till andra vuxna. Författaren menar att föräldern kan uppleva att de förlorar den allra närmsta kontakten med sitt barn som istället ersätts av kontakten till andra. Caldenius menar vidare att det trots allt är föräldrarna och deras kontakt med barnet som är det mest betydelsefulla.

Under inskolningen ska barnet knyta an till förskollärarna, som komplement till föräldrarna, vilket ställer stora krav på förskollärarna. Förskollärarna behöver i denna process ge det nyinskolade barnet omsorg, omtanke och närhet samtidigt som de barn som redan är inskolade i verksamheten skall få sina behov tillgodosedda (Kihlbom, Lidholt & Niss, 2009). Förskolans verksamhet ska kunna komplettera hemmet, där det är viktigt att förskolans arbete med barnen sker i ett förtroendefullt samarbete dem emellan (Lpfö, 98 rev 2010).

Det är inte undra på att inskolningen ställer krav från flera håll som samtliga skall verka mot ett gemensamt mål; att barnet på egen hand kan vistas i förskolans verksamhet för att fostras genom lek och lärande till en demokratisk människa.

1.1 Syfte och forskningsfrågor

Studiens syfte handlar om att undersöka likheter och skillnader i föräldrars upplevelser och pedagogers resonemang kring inskolning av barn utan tidigare erfarenheter av den pedagogiska verksamheten i förskolan.

1. Vilka upplevelser har föräldrar av att inskola sitt barn i förskolan?

2. Hur resonerar pedagoger om att inskola barn som inte tidigare har erfarenheter av förskolans pedagogiska verksamhet?

Kunskapen som framkommer ur undersökningen är tänkt att synliggöra föräldrars och pedagogers olika och liknande intressen och behov som kan finnas vid en inskolning, för att på så vis öka ett samförstånd i organiseringen av barnets första möte med den pedagogiska verksamheten.

1.2 Centrala begrepp

Nedan beskrivs centrala begrepp som ökar läsarens kunskaper om temat för inskolning.

1.2.1 Inskolning

Svenska akademien (2009) beskriver inskolning som en gradvis tillväjning till ny miljö eller arbetssituation. Det finns inga regler kring hur en inskolning skall genomföras mer än att barn och föräldrar skall ges en god introduktion och att arbetslaget skall ansvara för att det skapas en tillitsfull relation mellan personal och föräldrar (Lpfö 98, rev 2010). Med inskolning i denna studie avses den inskolningsperiod som äger rum då barnet för första gången ska börja i förskolan. Begreppet introduktion har i studien samma betydelse som inskolning, och kommer användas synonymt, eftersom delar av studiens litteratur använder sig av begreppet introduktion.

1.2.2 Pedagog

Begreppet *pedagog* används i studien som ett samlingsbegrepp för all pedagogisk personal, såsom barnskötare, förskollärare och lärare. Anledningen till detta är att samtliga som arbetar inom förskolan oavsett utbildning skall ha läroplanen som grund då de planerar, genomför, ansvarar och utvärderar verksamheten där också inskolningen ingår.

Del 2 Litteraturgenomgång

Litteraturgenomgången består av tre centrala delar som ringar in området för inskolning. Avsnittet startar med en fördjupad redogörelse om vad styrdokument uttrycker om inskolning och barns rättigheter som är av relevans för studien. Därefter redogörs för anknytning samt olika modeller för inskolning. Slutligen presenteras tidigare forskning med fokus på uppsatsens tema och en fenomenografisk ansats som utgångspunkt för att förstå studiens fokus.

2.1 Läroplan för förskolan

Förskolans uppdrag är att den ska lägga grunden för barnets livslånga lärande där verksamheten ska vara rolig, trygg och lärorik. Miljön ska vara trygg samtidigt som den ska locka och utmana barnen till lek, aktivitet och utforskande. Förskolan ska erbjuda barnen en god pedagogisk verksamhet anpassad till varje enskild individ, där omsorg, fostran och lärande ska fungera som en helhet. De behov och intressen barnen ger uttryck för ska vara utgångspunkten för planeringen och utformingen av förskolans pedagogiska verksamhet. Dagsrytmen och miljön ska också anpassas efter barnens ålder och vistelsetid där omsorg, omvårdnad, vila och andra aktiviteter ska vara väl balanserade under dagen (Lpfö 98 rev 2010).

Det är förskollärarens ansvar att barnen tillsammans med sina föräldrar får en god introduktion i verksamheten där föräldrarna sedan ska ges möjlighet till delaktighet, inflytande och utvärdering i den pedagogiska verksamhetens innehåll, utformning och

genomförande. Förskolan ska i samverkan med barnets hem främja barnets utveckling till ansvarskännande samhällsmedlemmar. Förskolepersonalens förmåga till samarbete och samspel med barnens föräldrar är viktig för att barnens vistelse i förskolan ska bli positiv. Förskolan ska vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran och utveckling där samarbete med föräldrarna skall utgå ifrån att barnet utvecklas efter de förutsättningar barnet har. Förskolläraren ska ha ständiga samtal med barnens vårdnadshavare angående barnens trivsel, utveckling och lärande (Lpfö 98 rev 2010).

På så vis har läroplanen betydelse för denna studie då inskolningen är en del av förskolans verksamhet, där läroplanen ska ligga till grund för allt arbete som genomförs i förskolan.

2.2 Barnkonventionen

Barnkonventionen, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november år 1989 och innehåller bestämmelser om barns mänskliga rättigheter. Denna konvention är ett rättsligt bindande internationellt avtal för de länder som anslutit sig, där Sverige är ett av dessa länder som skrivit under detta avtal. Barnkonventionen innehåller förutom femtiofyra olika artiklar gällande barns rättigheter också fyra grundläggande principer som enligt konventionen alltid skall tas i beaktande gällande frågor som rör barn. Dessa fyra principer är:

• alla barn har samma rättigheter och lika värde (artikel 2)

• barnets bästa ska beaktas vid alla beslut (artikel 3)

• alla barn har rätt till liv och utveckling (artikel 6)

• alla barn har rätt att säga sin mening och få den respekterad (artikel 12)

I FN:s barnkonvention skrivs det också att barnens bästa alltid ska sättas i det främsta rummet. Artikel 14 innebär att barnet har rätt till tankefrihet, samvetesfrihet och att religionsfrihet ska respekteras. Även föräldrarnas rättigheter och skyldigheter ska respekteras på ett sätt så att de överensstämmer med barnets utveckling. I artikel 18 står det skrivet att det är föräldrarna (vårdnadshavarna) som har huvudansvaret för barnets forstran och utveckling. I artikel 28 står det att barn till arbetande föräldrar ska ha tillgång till den barnomsorg de är berättigade till. Konventionsstaterna ska därför vidta alla lämpliga åtgärder så att detta sker. Det påpekas också om barnets rätt till utbildning där konventionsstaterna ska göra en obligatorisk kostnadsfri grundutbildning tillgänglig för alla. Artikel 29 skriver om att utbildningen bland annat ska syfta till att barnen utvecklar respekt för de grundläggande mänskliga rättigheterna. Den skall också förbereda barnet inför ett ansvarfullt liv i ett fritt demokratiskt samhälle. Artikel 31 behandlar barnets rätt till vila, fritid och lek som är anpassad till barnets ålder (UNICEF Sverige, 2009).

Med stöd av barnkonventionen ges en tydligare bild av vilka rättigheter barn har, som skall tas i beaktande även under inskolningen i förskolan. Barnkonventionen belyser också vilka skyldigheter vårdnadshavare och andra vuxna har för att barnet ska få sina rättigheter tillgodosedda vilket också bör tas i beaktande under inskolningen.

2.3 Skollagen

I skollagens andra kapitel ur 2 § (SFS 2010:800) framhålls det att ”förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå ifrån en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning”.

I 8 § fastslås det att ”huvudmannen ska se till att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att barnen även i övrigt erbjuds en god miljö” (SFS 2010:800).

11 § framhåller att ”personalen ska föra fortlöpande samtal med barnets vårdnadshavare om barnets utveckling. Minst en gång varje år ska personalen och barnets vårdnadshavare därutöver genomföra ett samtal om barnets utveckling och lärande (utvecklingssamtal). Förskollärare har det övergripande ansvaret för utvecklingssamtalet” (SFS 2010:800).

Enligt 15 § ska ett ”barn erbjudas plats vid en förskoleenhet så nära barnets eget hem som möjligt. Skälig hänsyn ska tas till barnets vårdnadshavares önskemål” (SFS 2010:800).

Dessa fyra paragrafer kan ses i ljuset av inskolningen då denne är en del av förskolans verksamhet. Med hjälp av skollagen förstås också förskolan som skolform och institutionell miljö innehållande en rad skyldigheter som är lagstadgade. Inskolningen är en del av förskolans verksamhet som kräver samarbete med hemmet för att möjliggöra för personalen att möta barnets olika behov och intressen samt för att stödja barnet i dennes fortsatta utveckling.

2.4 Anknytning

Anknytningsteorin formulerades av Bowlby (1907-1990) för att förklara både anknytningsbeteendet och de bestående anknytningarna som barn utvecklar till personer i dess närhet (Bowlby, 2010). Anknytningsteorin utvecklades genom observationer av beteenden hos barn. Anknytningen beskrivs av Bowlby som en medfödd egenskap hos barnet att knyta känslomässiga band till personer i sin närhet som kan ge skydd och tröst. Enligt Bowlby är anknytningen en process som beskriver barnets livsnödvändiga relation med omvårdnadspersonen och hur denna anknytning ligger till grund för barnets personlighetsutveckling och förmåga att samspela. Bowlby menar att anknytningen är en nödvändig biologisk funktion som finns hos människan under hela livet med målet att beskydda (Bowlby, 2010).

Bowlby (2010) menar att nyckelbegreppet inom anknytningsteorin är beteendesystemet. Bowlby skiljer alltså mellan anknytning och anknytningsbeteende där författaren menar att beteendesystemet förklarar anknytningsbeteendet som en egenskap hos barnet att övervaka om anknytningsgestalten är i närheten (Bowlby, 2010). Anknytningsbeteendet är alltså en beteckning som används för att beskriva hur barnet håller förbindelse med anknytningsgestalten inom vissa avstånd exempelvis via gråt och leende. Barnet söker kontakt med sin anknytningsgestalt då den känner sig trött, hungrig, ledsen eller orolig och det är detta beteende som är det mest iögonfallande. Beteendesystemet justeras genom en minskning eller en ökning till anknytningspersonen som med sitt beteende

sänder signaler till barnet som gör att barnets beteende ändras. Detta beteendesystem påverkar även barnets fysiologiska funktioner så som blodtryck och kroppstemperatur. Beteendets huvudsakliga syfte är att garantera att anknytningsgestalten finns i närheten, tillgänglig för barnet och det som kan få slut på anknytningsbeteendet är att anknytningsgestalten finns nära till hands. I andra fall är anknytningsbeteendet inte lika iögonfallande men det ger barnet en trygghet av att veta att anknytningspersonen är i närheten redo att hjälpa barnet (Bowlby, 2010). Enligt Hart och Schwartz (2010), som beskriver Bowlbys anknytningsteori, skapas det känslomässiga band mellan barnet och anknytningsgestalten som gör att de söker sig till varandra och känner obehag när de skiljs åt. Bowlby (2010) menar att anknytningsgestalten fungerar som en trygg bas som barnet kan utgå ifrån när denne utforskar sin omvärld och återvända till för att bli tröstat, få fysiskt och känslomässigt stöd. Bowlby menar att det först är när barnet känner sig tryggt som det kan utforska och undersöka sin omvärld. Enligt Hart och Schwartz (2010) innebär en trygg anknytning att det finns en tillit till personer i barnets närhet som är beredda att ge barnet hjälp, stöd och tröst som barnet behöver under sin utveckling. De barn som har denna tillit är de barn som enligt Bowlby kommer utnyttja sina förmågor bäst (Bowlby, 2010). Bowlby hävdar också att förutsättningarna för att en trygg anknytning ska utvecklas är att anknytningsgestalten måste förstå och respektera barnets anknytningsbeteende. Om barnet har utvecklat en trygg anknytning till omvårdnadspersonen har barnet också lättare att knyta nya kontakter med andra människor i sin närhet (Bowlby, 2010). En avgörande roll för att en trygg anknytning, med god kvalitet, skapas enligt Niss och Söderström (2006) genom att anknytningspersonen är lyhörd inför barnets behov och tillgodser dem samt att anknytningspersonen har tid att möta barnet.

Niss och Söderström (2006) skriver om anknytning i förskolan där de menar att om barnet får en positiv anknytning och en god relation till pedagogerna underlättar detta separationen ifrån föräldrarna. När barnet lämnas på förskolan och känner sig trygg med pedagogen som tar emot skadas inte barnet av denna separation. Niss och Söderström menar i enlighet med Bowlby (2010) samt Hart och Schwartz (2010) att ett tryggt barn trivs, lär sig och tar för sig.

2.5 Inskolning

I detta avsnitt görs en kort sammanfattning av inskolningens historia och hur inskolningen kan se ut i dag.

2.5.1 Inskolning förr

Hur inskolningen har sett ut, i Sverige, genom tiderna har inte beskrivits i någon större omfattning. Enligt Hedin (1987) har inskolningen ingen lång historia. Det var inte förrän under 1970-talet som inskolningen fick betydelse för barnomsorgen, och de svenska daghemmen, som då präglades av en kompensatorisk syn. Inskolningens idé var då att personalen under en längre tid, succesivt skulle ersätta föräldrarna. Personalen hade till en början en reserverad roll. I stället var föräldrarna de som lärde upp personalen i omvårdnadssituationer gällande barnet och det var föräldrarna, tillsammans med barnet, som fick avgöra när inskolningsperioden var till ända. De andra barnen i gruppen på daghemmen uppfattades störande och sågs inte som en tillgång under inskolningen.

2.5.2 Inskolning idag

Att börja i förskolan är enligt Niss och Söderström (2006) en stor händelse för barnet men också för övriga familjemedlemmar. I inskolningen är det centrala begreppet anknytning. Enligt Kihlbom (red 2009) är det under inskolningen barnet ska knyta an till förskolan, till pedagogerna och till de andra barnen i gruppen vilket enligt Hedin (1987) ofta tar mycket tid och kraft från såväl barn, föräldrar och personal. Inskolning är till för att ge föräldrarna en inblick i hur förskolan fungerar organisatoriskt och pedagogiskt och det är under detta första möte, Lind (1995) menar att grunden för ett bra samarbete mellan pedagoger och föräldrar läggs. Inskolningens huvudmål är enligt Niss och Söderström (2006) att barnet känner en trygghet och tillit till pedagogerna. Enligt författarna tar det olika tid för barnen att utveckla denna tillit där pedagogen bör möta barnet med respekt och efter barnets eget intresse. I svenska förskolor genomförs inskolningar på flera olika sätt med hjälp av flera olika inskolningsmodeller, bland annat gruppinskolning, föräldraaktiv inskolning och individuell inskolning (Arnesson Eriksson, 2010). Arnesson Eriksson (2010) menar att oavsett vilken inskolningsmodell förskolan använder sig av är det av stor vikt att omsorgsfullt förbereda och lägga schema för inskolningsperioden. Arbetslaget ska vara överrens om hur inskolningen ska genomföras så att föräldrarna kan få tydlig information och känna sig lugna och trygga. Kihlbom (red 2009) menar att det under inskolningen är viktigt av att skapa goda relationer, både mellan vuxna och barn men också mellan barnen då detta är en förutsättning för att barnen ska kunna utveckla trygghet. Författaren pekar också på vikten av information gällande inskolningsrutinerna och menar att föräldrarna skall informeras om att det är relationen mellan barnet och pedagogen som avgör hur länge föräldrarna är närvarande under inskolningen (Kihlbom red 2009). Kihlbom menar också att det är viktigt att barnet lär känna fler än en personal under inskolningen och att hela arbetslaget har ett ansvar att detta genomförs. Författaren menar att det är en större sannolikhet att någon av dessa pedagoger finns till hands den dagen då inskolningen är slut.

Lind (1995) menar att tilliten mellan föräldrar och pedagogen byggs upp genom att de får möjlighet att lära känna varandra och verksamheten innan de lämnar sitt barn. Samarbete och kontinuitet mellan föräldrar och personal på förskolan är det som lägger grunden för alla parter ska få en bra tid på förskolan. Hur länge föräldrarna bör vara med under inskolningen bedöms enligt Lind utifrån barnets, föräldrarnas och förskollärarnas behov. Kihlbom (red 2009) menar att varje barn måste få en möjlighet till att vänja sig vid de nya människorna och rutinerna som finns på förskolan och att föräldrarnas uppgift under inskolningen är att finnas där så att barnen känner trygghet. Förskollärarnas huvudsakliga uppgift är enligt Kihlbom (red 2009) att under inskolningen få in barnet i leken för att barnet ska uppleva att det är roligt i förskolan. Författarna menar att det är i leken som barnet kan skapa relationer till de andra barnen på förskolan. Inskolningen kan enligt Kihlbom (red 2009) försvåras om föräldern känner en ängslan och oro över momentet av att lämna ifrån sig barnet och författarna menar då att lämningsproceduren bör anpassas efter de behov som finns i den aktuella familjen. Något som Arnesson Eriksson (2010) också menar att pedagoger borde ta hänsyn till under inskolningsprocessen är alla de behov som finns bland de andra barnen som redan är inskolade på förskolan. Efter inskolningen är det också viktigt att föräldrar och pedagoger genomför en utvärdering av inskolningsperioden. Denna utvärdering ska

enligt författarna genomföras tillsammans och ligga till grund för fortsatt utveckling av inskolningsarbetet (Niss & Söderström, 2006).

2.6 Modeller för inskolning i förskolan

Nedan redogörs för tre olika inskolningsmodeller som kan fungera som ett stöd i utformandet av inskolningen.

2.6.1 Gruppinskolning

Eftersom förskolan är en gruppverksamhet menar Niss och Söderström (2006) att det är en fördel att även arbeta gruppinriktat under inskolningen. Med gruppinskolning menas att flera barn inskolas samtidigt i en grupp som Niss och Söderström kallar för ”miniförskola”. Under denna gruppinskolning får de minsta barnen redan från början erfarenheter av att tillhöra en grupp och lära sig förstå att förskollärarna skall finnas till för alla barn på förskolan. Det blir enligt författarna en långvarigare kontinuitet för barnen eftersom de blir betydelsefulla för varandra redan från start. I en gruppinskolning är fördelen enligt Caldenius (2008) och Niss och Söderström (2006) att föräldrarna träffar andra föräldrar som är i samma sits och barnet träffar andra barn i ungefär samma ålder som också ska börja i förskolan. I en gruppinskolning arbetar två pedagoger med inskolningsgruppen. En pedagog funderar som en fast resurs och tar fram lekmaterial. Den andra pedagogen fungerar som en rörlig resurs och är tillsammans med de barn som inte deltar i leken (Niss & Söderström, 2006).

Denna typ av inskolning begränsas oftast till tre veckor, innehållande olika perioder, första veckan, mellanperioden och sista delen. Under första veckan ska föräldrarna och de barnen som skolas in komma samtidigt till förskolan. De vistas tillsammans på förskolan i en timma under tiden de äldre barnen är utomhus. Anledningen till detta är att de barn som skolas in tillsammans med sina föräldrar och pedagogen/pedagogerna ska få ha avdelningen för sig själva. Motivet till att barnen enbart är en timma i förskolan är för att de inte ska tröttna, känna att det är roligt och vilja komma tillbaka nästa dag. Vad som enligt Niss och Söderström (2006) är av stor vikt är att föräldrarna inte bör leka tillsammans med barnen. Detta för att förskollärarna ska få möjlighet att delta i leken och lära känna barnen. Att starta en inskolning på en måndag är inte att föredra enligt författarna. De menar att de barnen som redan är inskolade på förskolan, behöver komma in i förskolans rutiner igen efter helgen innan det kommer nya barn som ska inskolas. Inskolningen bör inte heller avslutas på en fredag eftersom det kan vara jobbigt för barnen att ha en helg hemma och sedan bli lämnad utan föräldern på måndagen (Niss & Söderström, 2006).

Under mellanperioden av inskolningen är barnen och föräldrarna tillsammans på förskolan i två timmar varje dag. Under dessa två timmar genomförs en samling, lek och en avslutning. Om pedagogen känner att de har en trygg relation till barnet kan de under denna vecka be föräldrarna lämna avdelningen för en stund. Om flera föräldrar går ifrån avdelningen är det viktigt att komma överrens om en tid då alla föräldrar kommer tillbaka samtidigt. Detta för att barnen inte ska reagera med en besvikelse då ”fel” förälder kommer genom dörren (Niss & Söderström, 2006).

Under sista delen av inskolningen är barnen själva utan föräldrar på förskolan i cirka fem timmar. Det är nu barnen ska börja äta och vila på förskolan utan föräldrarnas närvaro. De föräldrar som inte ännu lämnat avdelningen ska fortsätta vara där i två

timmar för att bygga upp en trygghet mellan barnet och förskollärarna. Niss och Söderström (2006) menar att det är nödvändigt att utgå ifrån varje individs behov även i en gruppinskolning.

2.6.2 Individuell inskolning

Inskolningstiden vid en individuell inskolning genomförs enligt Caldenius (2008) på ungefär 14 dagar under en treveckorsperiod. Detta är något som måste bestämmas utifrån varje enskilt barn eftersom alla barn är olika, har olika behov och behöver olika mycket tid på sig att vänja sig vid förskolan. I den individuella inskolningen menar Caldenius att det är en fördel att föräldern och barnet är ensamma om pedagogens uppmärksamhet. Föräldrarna gör tillsammans med förskollärarna en gemensam preliminär plan för inskolningen som kan ändras från dag till dag beroende på hur inskolningen går. I början vistas barnet korta dagar tillsammans med föräldrarna och när barnet så småningom börjar knyta an till förskollärarna lämnar föräldern förskolan under kortare stunder (Caldenius, 2008 & Arnesson Eriksson, 2010). Allteftersom barnet börjar känna sig tryggt får föräldrarna lämna förskolan längre stunder. Innan detta görs bör förskollärarna tillsammans med föräldrarna bestämma när föräldrarna ska komma tillbaka och hämta barnet. När stunderna blir långa så att föräldern åker iväg från förskolan bör föräldrarna finnas tillgängliga så att de lätt kan nås på telefon. Detta ifall förskolan skulle ha några frågor eller om barnet snabbt skulle behöva hämtas. Stunderna då föräldrarna är ifrån förskolan utökas allt mer tills barnet är redo att vistas på förskolan, hela dagen, utan sina föräldrars närvaro (Arnesson Eriksson, 2010 & Caldenius, 2008).

2.6.3 Föräldraaktiv inskolning

Under en föräldraaktiv inskolning är barnet och en förälder på förskolan tillsammans i 5-6 timmar om dagen under en tredagarsperiod. Denna typ av inskolningsmodell kallas ibland också för ”kortinskolning” (Caldenius, 2008). Under inskolningsdagarna är det föräldern som har all omvårdnad om sitt barn och föräldern skall aktiv delta under de aktiviter som genomförs på förskolan. Eftersom föräldern är med barnet hela dagen behöver inte barnet känna oro över att bli lämnad vilket enligt Arnesson Eriksson (2010) leder till att barnet känner sig tryggt under den tid barnet lär känna de nya barnen och den nya personalen. Under dagarna i inskolningen vänjer barnet sig vid de rutiner och den miljö som erbjuds på förskolan. I en föräldraaktiv inskolning är det extra viktigt att pedagogerna är lyhörda för barnens intressen och behov eftersom en del barn har svårt att möta många nya människor samtidigt. Det är därför viktigt att pedagogerna hittar lösningar på hur de ska göra så att barnet känner en trygghet och gemenskap i barngruppen. Efter de tre föräldraaktiva dagarna på förskolan lämnas barnet på förskolan under en tid som förskollärarna tillsammans med föräldrarna kommit överrens om. De första dagarna brukar vara ”korta” dagar och föräldern bör vara beredd på att snabbt kunna infinna sig på förskolan ifall det skulle behövas (Arnesson och Eriksson, 2010). När föräldern efter de tre inskolningsdagarna lämnar barnet för första gången är det viktigt att ett ordentligt ”hejdå” genomförs. Barnet måste vara medvetet om vad som händer och förstå att mamma eller pappa lämnar förskolan (Arnesson Eriksson 2010 och Lind 1995). Arnesson Eriksson (2010) skriver att fördelen med föräldraaktiv inskolning är att föräldrar får en ordentlig inblick i förskolans verksamhet och avdelningens rutiner. De ges också möjlighet att få en större förståelse för förskollärarnas arbete. Många föräldrar uttrycker en positivitet till att inskolningen går lite fortare och att de känner sig

trygga i att få ta del av verksamheten under tre hela dagar. Förskollärarna måste vara öppna för eventuell kritik som föräldrarna kan ha enligt Lind (1995) och vidare står det i läroplanen för förskolan (98, rev 2010) att föräldrarna skall ges möjlighet till inflytande och delaktighet i förskolans utformning, där också inskolningen ingår.

2.7 Tidigare forskning

I detta avsnitt kommer delar av forskning om inskolning att behandlas. Informationssökningen bygger på både engelska och svenska sökord som ”early childhood education journal, international journal of early childhood, kindergarten, young children, preschool education, transition, inskolning, förskola[1].

2.7.1 Nationell forskning

Ekström, Garpelin och Kallberg (2008) hävdar att de svenska studier som är genomförda gällande inskolning av barn till förskolan är få till antalet, och har dessutom till stor del ett föräldrar- eller verksamhetsperspektiv. Det betyder att studierna antingen utgår från föräldrars idéer om inskolning, eller hur verksamheten organiseras under denna period. Svensk forskning inom området handlar vanligtvis om övergången mellan förskola och förskoleklass, medan det är högst ovanligt att forskning genomförs gällande en s.k. överinskolning inom förskolans olika verksamheter, exempelvis övergången mellan avdelningarna inom förskolan. All inskolning sker inte mellan avdelningarna på respektive förskola, utan nya barn anländer utifrån den institutionaliserade miljön av olika anledningar. Samtidigt förekommer det att barn som inte tidigare har vistats inom förskolan inskolas, vilket ställer andra villkor än vad som sker vid överinskolning. Därför blir behovet av forskning gällande användningen av olika metoder för inskolning tydlig eftersom villkoren vanligtvis är olika (Ekström, Garpelin & Kallberg, 2008). En svensk etnografiskt inspirerad studie gjord av Simonsson och Thorell (2010) gällande inskolning i förskolan har fokus på barns sociala samspelsprocesser under inskolningen. Författarna har genom sjutton timmars videoupptagningar av barn i olika sammanhang under inskolningen fått fram resultat som visar att skapandet av sociala relationer är viktigt under inskolningen. Dessa sociala relationer kan indelas i tre olika kategorier; (1) Inskolningsbarnet-pedagogen och förskolan: där pedagogen hjälper barnet att skapa en ingång till de andra barnens sociala nätverk. (2) Inskolningsbarnet, artefakter och förskola: där artefakter används av pedagogen för att skapa kontakt med barnet eller för att skapa kontakt mellan inskolningsbarnet och andra barn. (3) Inskolningsbarnet, kamrater och förskola: där barnet med hjälp av andra barn länkas in de sociala nätverk som finns. Ur deras material fann de att inskolningsbarnets sociala liv inte bara skapas med andra barn och vuxna, utan också med hjälp av olika artefakter så som leksaker och liknande redskap. Med hänvisning till resultatet menar författarna att inskolningsbarnet redan från första dagen är aktiva i byggandet av sina sociala nätverk men att enskilda barn kan behöva stöd i att hitta möjliga positioner i de sociala nätverk som redan finns i förskolan.

[1] De vetenskapliga artiklarna som är av både nationell och internationell art är hämtade ur databaserna ERIC, EDUCARE samt DIVA.

2.7.2 Internationell forskning

McIntyre, Eckert, Fiese, DiGennaro och Wildenger (2007) har genomfört en enkätstudie som undersöker 132 vårdnadshavares upplevelser av inskolning och deras delaktighet under denna period. Studien visar att över hälften av respondenterna var intresserade av att bli delaktiga i förberedelserna av barnens inskolning genom att bland annat besöka förskolan. Många vårdnadshavare ville också delta i någon form av förberedande informationsmöte gällande inskolningen. 69 % av vårdnadshavarna ville veta vad förskolläraren gjorde för att underlätta övergången mellan hemmet och förskolan och nästan lika många ville veta vad de själva kunde göra för att underlätta denna process. Författarna ville bland annat undersöka vad föräldrarna kände oro över kring deras barns inskolning. Resultatet visar att över hälften av vårdnadshavarna kände oro över att barnet ska börja i en ny skola, ha svårigheter att följa instruktioner, beteendeproblem, teoretiska färdigheter och att komma överrens med jämnåriga barn. Författarna menar att det positiva med resultatet är att föräldrar uttrycker en önskan om att ha en aktiv roll under inskolningens planering. Tyvärr menar författarna att många föräldrar kanske inte vet hur de bäst kan hjälpa till under inskolningsperioden. Slutsatsen McIntyre (red, 2007) drar är att samarbetet mellan hemmen och förskolan behöver bli starkare för att underlätta inskolningen i förskolan och den kommande övergången mellan förskola och skola (McIntyre, red 2007).

En fallstudie genomförd i Nya Zeeland av Dalli (1999) undersöker fem mödrars erfarenheter och upplevelser av deras barns inskolningsperiod. Resultatet är baserat på dagboksanteckningar av mödrarna och semistrukturerade intervjuer. Resultatet visar bland annat att mödrarna såg inskolningen som en process där deras barn skulle få möta och hantera flera olika upplevelser så som separationen från föräldrarna, skapandet av nya relationer och att barnen skulle få vänja sig vid nya aktiviteter, rutiner och miljö. Två av de fem mödrar som intervjuades menade att skapandet av tillit mellan förskolläraren och barnet var det största målet med inskolningen. Några mödrar såg sig själva som en bro mellan, det för barnet, kända och okända. Samtliga mödrar såg sig själva som en säkerhetbas och trygghetsbas för deras barn under inskolningsprocessen. Resultatet av denna studie visar också att flera mödrar hade åsikter om vad som kunde vara fördelar i inskolningsperioden där igenkännandet av olika föremål och aktiviteter sågs som sådana fördelar. En slutsats som Dalli gör av denna studie är att hon uppmanar förskollärare att fundera över vilken information de ger föräldrarna gällande förälderns roll under inskolningen (Dalli, 1999).

2.8 Fenomenografisk ansats

I detta avsnitt förklaras studiens fenomenografiska ansats.

Den fenomenografiska ansatsen utvecklades av en svensk pedagog vid namn Ference Marton, under 70-talet, som en kvalitativ metod att studera lärande. Metoden är inte bara till för att studera lärande utan syftar också till att undersöka hur människor ser på omvärldens olika fenomen. Genom att se på innebörder istället för samband och förklaringar (Patel & Davidson, 2011; Stukát, 2011). Marton och Booth (2000) beskriver den fenomenografiska forskningens grundenhet som *ett sätt att erfara något* och att det är variationen av sätt att erfara som är forskningens objekt. Författarna hävdar att det också finns synonymer till *ett sätt att erfara något* som också bör tolkas i förhållande till erfarenheter och dessa är; *uppfattningar, sätt att förstå, sätt att begripa*

och *begreppsbildning.* När människan erfar urskiljs och fokuseras av denne en rad olika aspekter. Om vi hade kunnat urskilja alla de aspekter som finns vid ett erfarande, och ha de i beaktande, menar Carlgren och Marton (2004) att ett fenomen skulle uppfattas lika av alla människor. Men så är inte fallet. Människan förmår endast att urskilja ett begränsat antal aspekter av ett fenomen, och eftersom olika människor urskiljer och fokuserar på olika aspekter av fenomenet erfars det också på skilda sätt. Marton och Booth (2000) menar att våra tidigare erfarenheter och vårt medvetande ligger till grund för hur vi erfar ett fenomen och eftersom författarna menar att erfarandet är outtömligt måste vi se efter kritiska skillnader i människors erfarenheter av det fenomen vi är intresserade av.

Inom fenomenografin intas av forskaren antingen ett *första ordningens perspektiv* eller ett *andra ordningens perspektiv*. Marton och Booth (2000) menar att när forskaren intar ett *första ordningens perspektiv* så är det världen som fokuseras och erfarenheterna som sätts inom parentes. Stukát (2011) menar att forskaren då beskriver hur något egentligen är, alltså det sanna och det riktiga. I *andra ordningens perspektiv* är det är andra människors erfarenheter som fokuseras, och forskarens egen erfarenhet sätts i parentes. Forskaren tar motpartens plats och försöker se fenomenet och uppleva personens erfarande i dennes ställe (Marton & Booth, 2000). Forskaren försöker att beskriva hur något uppfattas, upplevs och framstår för människor. Stukát (2011) menar att forskaren i ett andra ordningens perspektiv väljer att beskriva hur något framstår för människor där det inte finns någon direkt sanning. Eftersom människors uppfattningar och upplevelser kan variera och dessutom förändras syftar fenomenografin inte till att generalisera (Patel & Davidson, 2011). Då studien avser att undersöka respondenters upplevelser och resonemang för att tydliggöra likheter och skillnader blir denna ansats ur *andra ordningens perspektiv* relevant för att studera mönster i deras utsagor.

Del 3 Metod

I detta kapitel kommer den vetenskapliga metod som använts i studien att beskrivas. Vi kommer också presentera hur vi har gått tillväga för att samla in datamaterial. I avsnittet behandlas urval, analys av datamaterial samt studiens validitet, reliabilitet och forskningsetik.

3.1 Intervju

Vi har valt att använda oss av kvalitativa intervjuer med en fenomenografisk ansats då vi avser att undersöka likheter och skillnader i föräldrars upplevelser och pedagogers resonemang kring inskolning av barn utan tidigare erfarenheter av förskolan som pedagogisk verksamhet. Stukát (2011) menar att studiens syfte och frågeställningar ska styra metodvalet. Anledningen till att genomföra intervjuer istället för observationer var för att studien inte genomfördes i anslutning till den traditionella inskolningsperioden i augusti. Anledningen var också att vi ansåg att intervjuer bättre lämpade sig för att ge svar på studiens frågeställningar. Vi anser att andra metoder, inte med samma djup, kan ge svar på hur pedagoger resonerar och hur föräldrar upplever inskolningen.

Widerberg (2002) skiljer på intervju och kvalitativ intervju. Författaren menar att forskaren i en intervju har som syfte att få fram andras *berättelser, förståelser* och *uppgifter* medan forskaren i den kvalitativa intervjun följer upp delar av den intervjuades berättelser som kan visa dennes förståelse av det som undersöks.

Widerberg (2002) menar alltså att en intervju inte per automatik är av kvalitativ art utan att det handlar om hur hårt strukturerad och standardiserad intervjun är. En intervju där forskaren följer upp och kastar ljus över det som avses undersökas ses då av Widerberg som en kvalitativ intervju. Vi har som syfte att undersöka föräldrars upplevelser och pedagogers resonemang av inskolning vilket gjort att intervjun har haft fokus på att följa upp svar från respondenterna som behandlar just detta fenomen. Anledningen till att vi har valt kvalitativa intervjuer före intervju är för att vi vill ha en djupare förståelse för respondenternas erfarenheter och resonemang av inskolningen.

Enligt Dimenäs (red 2007) liknar kvalitativa intervjuer ett vanligt samtal, men skiljer sig ifrån intervjun som har ett mer bestämt fokus. Dimenäs menar att forskaren i en intervju styr vad som behandlas och ser till att respondenten håller sig till ämnet medan forskaren i den kvalitativa intervjun ställer öppna frågor som ger respondenten möjlighet att med egna ord svara på frågorna. Författaren menar också att forskaren tar utgångspunkt i respondentens svar när denna ställer följdfrågor. Syftet med den kvalitativa intervjun är att få så grundliga svar som möjligt, från respondenten, om det intervjun behandlar (Johansson & Svedner, 2001). Patel och Davidson (2011) menar att både den som intervjuar och den som intervjuas är medskapare i det samtal som genomförs. Patel och Davidson (2011) menar att syftet med den kvalitativa intervjun är att upptäcka och identifiera egenskaper hos något. Trost (2010) och Stukát (2011) beskriver också den kvalitativa intervjun som metod då man vill förstå den intervjuades *erfarenheter*, *tankar* och *känslor* vilket vi har som syfte att göra.

Enligt Patel och Davidson (2011) finns flera typer av kvalitativa intervjuer. En kvalitativ intervju med låg grad av strukturering ges den intervjuade av forskaren utrymme att svara på intervjufrågorna med egna ord. I en kvalitativ intervju med hög grad av standardisering ställer forskaren intervjufrågorna i en bestämd ordning eller i den ordning som passar bäst för tillfället. I en semi-strukturerad intervju har den som intervjuar endast gjort upp teman som skall beröras under intervjun där den intervjuade ges stort utrymme att utforma svaren på frågorna. Stukát (2011) skriver också om denna typ av kvalitativ intervju men han benämner den formen för ostrukturerad intervju. Vi har använt oss av en kvalitativ intervju med låg grad av strukturering där vi ställde frågor som var av mer öppen karaktär. Vi ställde frågorna i den ordning som passade bäst för tillfället, för att samtalet skulle fortlöpa så naturligt som möjligt där respondenternas svar i sin tur ledde fram till nästa fråga hämtat från intervjuguiden (se bilaga 3 och 4). Vi ställde liknande frågor till samtliga respondenter utifrån de teman vi valt att beröra under intervjun.

3.2 Urval

Vi har valt att intervjua tre föräldrar från tre olika förskolor som under det senaste halvåret har skolat in ett barn utan tidigare erfarenhet av förskolans pedagogiska verksamhet. Vi tog hjälp av förskolornas personal att välja föräldrar som passade inom ramen för detta kriterium och genom dem fick vi framlagt förslag på de föräldrar som uppfyllde detta. Dessa föräldrar känner inte varandra då intervjuerna är gjorda på tre olika förskolor i tre olika kommuner i Västra Götalands län.

Vi har också intervjuat tre pedagoger verksamma på tre olika förskolor. Läroplanen för förskolan (Lpfö, 98 rev 10) understryker att det är förskolläraren som ansvarar för att en god introduktion ska ges. Därför var ett urvalskriterium att pedagogerna skulle ha en

förskollärarutbildning. Detta urvalskriterium fick sedan ändras då en av personerna som var villig att delta i studien visade sig ha en lärarutbildning för barn i årskurs 1-7. Denna pedagog har dock en anställning som förskollärare.

Två av de förskolor där vi genomfört fyra av våra intervjuer (2 pedagoger, 2 föräldrar) har fungerat som praktikplats för vår verksamhetsförlagda utbildning (VFU). Pedagogerna på respektive VFU-plats blev förfrågade om de hade intresse av att delta i undersökningen. När pedagogerna visade intresse gav vi dem vårt missivbrev (se bilaga 1), en framskriven samtyckesblankett (se bilaga 2) och bestämde intervjudag. Vi tog hjälp av pedagogerna att finna föräldrar som uppfyllde urvalskriterierna för studien, och delade ut missivbrevet och samtyckesblanketten även till dem. När vi hade fått in samtyckesblanketten av en förälder från varje förskola, bestämde vi gemensamt när intervjuerna skulle äga rum.

Att skapa samtycke bland påtänkta respondenter är inte alltid enkelt. Den tredje förskolan där vi hade tänkt genomföra våra två sista intervjuer är en av våra tidigare arbetsplatser. Vi tog kontakt med förskolan via telefon där vi kort berättade om vår studie och frågade om det fanns intresse att medverka. Vi besökte sedan förskolan och lämnade vårt missivbrev och vår samtyckesblankett till eventuella respondenter (pedagoger och föräldrar). En pedagog ville delta i studien och därmed bestämdes en dag för intervju. När vi efter cirka en vecka kontaktade förskolan igen hade inga samtyckesblanketter från föräldrarna lämnats in. Vi valde därför att ta kontakt med ytterligare en förskola på en av våra hemorter, där vi frågade om det fanns någon förälder som det senaste halvåret hade skolat in sitt barn utan tidigare erfarenheter av förskolans pedagogiska verksamhet. En av oss besökte förskolan och lämnade missivbrev och samtyckesblankett till de två föräldrar som pedagogerna angivit. Pedagogerna tog kontakt med oss när en förälder redan nästa dag lämnat in samtyckesblanketten och därigenom godkänt till medverkan i studien. Vi tog kontakt med föräldern per telefon och bestämde intervjutid. På så vis har vi frångått idén med att intervjua föräldrar och pedagoger från samma förskolor.

Anledningen till att vi ville intervjua föräldrar och pedagoger kring inskolningen var för att vi skulle kunna besvara våra forskningsfrågor och därigenom också vårt syfte. En anledning till att vi endast har genomfört sex intervjuer är för att vi ville försöka anlysera intervjuerna på djupet vilket enligt Stukát (2011) kan vara en anledning till att göra färre intervjuer. Stukát menar att allt för många intervjuer kan göra analysen ytlig på grund av tidsbrist. Han menar att det förstör hela idén med arbetet eftersom man i en kvalitativ studie har som syfte att göra en djupare granskning av varje persons uppfattning. Trost (2010) menar också att man bör begränsa antalet intervjuer. Författaren menar att forskaren kan missa viktiga detaljer i respondenternas likheter och skillnader om materialet är för stort. Trost menar vidare att ett fåtal väl genomförda intervjuer väger mer än ett flertal mindre väl genomförda. Detta styrker också vårt val att genomföra sex intervjuer.

3.2.1 Presentation av respondenterna

För att inte undanröja någon av respondenternas identitet har vi valt att fingera deras namn och platser där de nämner att de arbetat eller studerat.

Pedagoger

”Sara”

Sara är utbildad förskollärare som tog sin förskollärarexamen år 2009. Hon hade innan utbildningen jobbat som barnflicka utomlands och i cirka ett år arbetade hon som vikarie inom förskolans verksamhet. Under utbildningen vikarierade hon också inom förskolan. Efter examen har hon arbetat på två olika förskolor varav den ena är hennes arbetsplats för tillfället.

”Stina”

Stina är utbildad förskollärare som examinerades år 1985. Stina har arbetat inom förskolans verksamhet sedan 1978. Innan utbildningen arbetade Stina som barnskötare.

”Ann”

Ann är utbildad 1-7 lärare med inriktning mot matematik och naturvetenskap. Hon tog sin examen i januari år 2008 och har arbetat inom förskolans verksamhet sedan augusti samma år hon tog sin examen.

Inskolningsförälder

”Fredrik”

Fredrik är förälder till ”Hugo” som skolats in i förskolan under hösten år 2012. Fredrik ansvarade för inskolningen då mamman till ”Hugo” inte hade någon föräldraledighet kvar och då Fredrik såg sin chans att vara delaktig i barnets start i förskolan. Förskolan var föräldrarnas andrahandsval. Fredrik påpekar att tanken var att de i mån av förskoleplatser senare skulle byta till den förskola de haft som förstahandsval men eftersom de trivdes bra med förskolan, som de placerades på ansåg de att det inte fanns någon anledning till att byta.

”Joel”

Joel är förälder till två barn varav ett som skolats in i förskolan under sommaren år 2012. Barnets fiktiva namn är ”Lisa”. Joel hade hand om Lisas inskolning då han vid tillfället var arbetslös. ”Lisa” blev placerad på den förskola familjen hade som förstahandsval. Joel menar att de blev erbjudna den förskoleplatsen eftersom barnets äldre syskon är placerad där.

”Karl”

Karl är förälder till ”Kevin” som skolats in i förskolan under hösten år 2012. Karl var ansvarig för inskolningen av hans barn då mamman till barnet arbetar som lärare och behövde tid till att starta upp sin skolklass inför den nya terminen. Den förskola ”Kevin” är placerad på valdes av bekvämlighetsskäl då förskolan ligger nära familjens hem.

3.3 Genomförande

Vi valde att dela upp intervjuerna av bekvämlighetsskäl då vi hade våra verksamhetsförlagda utbildningsplatser på olika orter. Stukát (2011) menar att ett skäl

till uppdelning av intervjuer mellan forskarna bland annat kan vara att spara tid, vilket även blev vår anledning.

Tillsammans med både föräldrar och pedagoger kom vi, överrens om när intervjuerna skulle genomföras. Stukát (2011) skriver att intervjuerna bör genomföras på en ostörd plats där miljön är lugn och där båda parterna kan känna sig trygga. Vi genomförde därför intervjuerna på en plats, på förskolorna, där vi kunde försäkra oss om att inte bli störda. Vi informerade respondenterna att intervjun skulle bandas vilket är ett krav enligt Patel och Davidsson (2011).

Vi använde oss av en diktafon för att banda samtliga av våra intervjuer. En mobiltelefon hade kunnat vara ett annat verktyg för inspelningen av våra intervjuer men vi ansåg att en diktafon var mer tillförlitlig än en mobiltelefon eftersom inspelningen skulle avbrytas eller störas av ett eventuellt inkommande samtal. Den inspelningsapparat som används kan enligt Patel och Davisson (2011) påverka vilka svar som ges då den intervjuade kan känna sig obekväm och vilja framstå som logisk och förnuftig när ljudupptagningen görs. Detta har vi varit medvetna om och tagit i beaktande när analysen av materialet gjordes. Enligt Patel och Davidson (2011) är det bra om den som intervjuar använder sig av ett språk som den intervjuade kan relatera till för att underlätta samtalet. Detta var något vi tog i beaktande under intervjutillfället. Vi lyssnade av vilken typ av språk respondenten själv under intervjun använde och försökte anpassa vårt språk till detta och få ett så naturligt samtal som möjligt.

Genom att spela in intervjuer kunde vi höra våra egna frågor och få med nyanser och tonfall av respondenten som enligt Johansson och Svedner (2001) kan vara en viktig aspekt vid analysen av resultatet. Det positiva med att göra en ljudupptagning är att svaren på intervjufrågorna registreras exakt. En nackdel är att det är mycket tidsödande då intervjuerna skall transkriberas och skrivas ut (Patel & Davidsson, 2011). Detta var vi väl medvetna om men vi var beredda på att lägga lite extra tid för detta då vi ville ”gräva djupt” i respondenternas upplevelser och resonemang. Enligt Stukát (2011) bör abstrakta frågor ej bli ställda och eftersom vi ville fördjupa oss i föräldrar och pedagogers upplevelser och resonemang kring inskolningen valde vi att ställa frågor som var av mer öppen karaktär exempelvis ”berätta för mig...” ”hur uppfattar du...” och så vidare (se bilaga 3 och 4).

3.4 Analys

Efter genomförandet av intervjuerna förde vi direkt över ljudupptagningarna till datorn. Vi valde att transkribera så snart som möjligt efter intervjun. Detta menar Patel och Davidsson (2011) är viktigt för att inte missa något som sagts eller gjorts som kan vara av vikt vid analysen. Anledningen till att vi valde att även dela upp våra transkriberingar var av effektivitetsskäl och för att dela upp arbetet rättvist. Eftersom transkriberingen är mycket tidsödande menar Stukat (2011) att det förekommer att man endast skriver ut intressanta delar av respondenternas svar och bortser från mindre intressanta delar. Detta är något som vi valt att göra i samtliga av våra transkriberingar för att endast få fram sådant som var relevant utifrån vårt syfte. När vi transkriberade intervjuerna valde vi att direkt fingera alla respondenters namn samt namn på personer och platser respondenterna nämnde i intervjun. Detta för att säkerställa det etiska skydd de medverkande skall ges. Utifrån våra transkriberingar påbörjade vi sedan gemensamt analysarbetet.

Vi har valt att arbeta med analysen av vårt datamaterial efter fenomenografins *andra ordningens perspektiv*, där vi fokuserat på respondenters upplevelser och resonemang av inskolning av barn utan tidigare erfarenheter av förskolans pedagogiska verksamhet. Vi har också valt att fördjupa denna utgångspunkt med sju analyssteg som presenteras av Fejes och Thornberg (2009). Dessa sju olika steg illustrerar hur analysprocessen i en fenomenografisk studie kan genomföras. Denna modell har använts i analysen av transkriberingarna. Det har också förts anteckningar på tankar och reflektioner under analysprocessen för att inte glömma och gå miste om sådant som kan vara av vikt inför den slutliga analysen. Detta är något som Patel och Davidsson (2011) råder forskaren att göra under analysprocessen.

Steg 1 ”Att bekanta sig med materialet”

Efter att vi hade transkriberat alla intervjuer lästes dessa igenom tills vi hade ”lärt känna” materialet och fått ett helhetsintryck av intervjuerna. Varje respondents svar markerades med olika färger för att lättare kunna se vem som sagt vad av både föräldrar och pedagoger.

Steg 2 ”Kondensation”

I detta steg klipptes de passager ut som ansågs relatera till studiens syfte.

Steg 3 ”Jämförelse”

I detta steg försökte vi hitta likheter och skillnader i de utklippta passagerna. Fenomenografins mål är att urskilja variation och skillnader mellan uppfattningar och för att göra detta menar Fejes och Thornberg (2009) att forskaren också behöver leta efter likheter.

Steg 4 ”Gruppering”

I detta steg grupperades de funna skillnader och likheter under de huvudteman vi hade för intervjuerna. Dessa huvudteman var; *bakgrund, resonemang/upplevelser av inskolningen, roller under inskolningen* och *inskolningens mål* (se bilaga 3 och 4). På så vis blev det lättare för oss att se och upptäcka likheter och skillnader i varje respondents svar.

Steg 5 ”Artikulera kategorierna”

I detta steg skall kategorierna artikuleras vilket enligt Fejes och Thornberg (2009) innebär att likheterna skall stå i fokus och att forskaren skall försöka finna kärnan i dessa likheter. Vi försökte hitta djupet och det som var mest utmärkande inom dessa likheter som till exempel hur inskolningarna genomfördes och hur respondenterna resonerade och upplevde, för dem, inskolningens för- och nackdelar.

Steg 6 ”Namnge kategorierna”

I detta steg skall kategorierna namnges och genom dessa namn framträder det som är mest signifikant i materialet. De teman som var återkommande i respondenternas svar under steg fem namngavs nu. De teman som framkom ur både föräldrarnas och

pedagogernas intervjusvar var bakgrund, inskolningsmodell, föräldrars roll, trygghet, individanpassning, information, utmaningar, för och nackdelar.

Steg 7 ”Kontrastiv fas”

I detta steg granskas alla kategorier för att se om en kategori möjligen kan placeras i flera kategorier. Meningen med detta är att varje kategori ska vara så uttömmande som möjligt och detta brukar enligt Fejes och Thornberg (2009) resultera i att många kategorier minskas ner till bara ett fåtal. Kategorierna från steg sex minskades ner till: *inskolningsmodeller, inskolningens primära mål, föräldrars syn på sin egen roll under inskolningen, inskolningens utmaningar* samt *pedagogers syn på förälderns roll under inskolningen.*

3.5 Validitet och reliabilitet

Validiteten handlar om studiens giltighet, det vill säga om forskaren undersöker det som avses att undersökas (Stukát, 2011). För att stärka giltigheten i studien har vi använt syftet som utgångspunkt under hela arbetets gång.

Enligt Stukát (2011) handlar reliabilitet om mätnoggrannhet och tillförlitlighet, alltså kvaliteten på själva mätningen. Trost (2010) menar att idén med reliabilitet bygger på att forskare genomför kvantitativa studier där de har som avsikt att mäta och ange värden på variabler. I en kvalitativ studie blir detta då en aning annorlunda då forskare vill förstå hur den intervjuade tänker, känner eller agerar. I en studie med hög reliabilitet innebär det att forskaren skall få samma svar på en fråga även om den ställs vid skilda tillfällen. Trost (2010) menar att detta är ett galet sätt att se på intervjuer då människans uppfattningar kan förändras beroende av människans sinnesstämning och nya erfarenheter och kunskaper. Något som stärker reliabiliteten på en undersökning är, enligt Dimenäs (red 2007), att forskaren gör en ljudupptagning på intervjun. Författaren menar då att allt som sagts under intervjun kommer med till skillnad från om forskaren skulle göra anteckningar. För att öka reliabiliteten lyssnade vi flera gånger igenom våra bandade intervjuer. Vi läste också transkriberingarna tillsammans ett flertal gånger för att minska risken att tolka och registrera respondenternas svar fel vilket kan vara en orsak till brist på reliabilitet enligt Patel och Davidsson (2011). Förutsättningarna för en god reliabilitet är enligt Patel och Davidsson (2011) också beroende av intervjuarens förmåga att ställa frågor. Intervjuaren bör vara lyhörd och uppmärksam på respondentens tonfall och kroppsspråk för att stärka reliabiliteten och tillförlitligheten även om Trost (2010) menar att det kan vara ”en smula egendomligt” att tala om reliabilitet och tillförlitlighet i en kvalitativ studie. Vi diskuterade intervjufrågorna tillsammans med handledaren för att få stöd och stöttning i att formulera frågor som skulle syfta till att få in material som kunde svara på studiens syfte. Att vi använder oss av citat i presentationen av resultatet stärker studiens trovärdighet. Patel och Davidsson (2011) menar att det skall vara en väl avvägd balans mellan citat och kommenterande text vilket vi anser oss ha.

Enligt Dimenäs (red 2007) är det av vikt att forskaren tydligt kan beskriva de olika faserna i arbetet angående intervju och analys, vilket vi anser oss ha gjort. Stukát (2011) menar också att det är viktigt att föra resonemang kring studiens generaliserbarhet, det vill säga till vem de resultat man får fram egentligen gäller för. Det är viktigt att

understryka att en fenomenografisk kvalitativ forskning inte syftar till att generalisera vilket gör att de slutsatser som görs i denna studie endast gäller de intervjuade.

3.6 Forskningsetik

Forskning är enligt vetenskapsrådet (CODEX, 2011) mycket viktigt både för samhällets medlemmar och för samhällsutvecklingen. För att få genomföra en forskning inom humanistisk- samhällsvetenskaplig forskning krävs det att forskningen genomförs i överrensstämmelse med de fyra övergripande krav vetenskapsrådet givit ut; *informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet, nyttjandekravet.* Dessa krav är framtagna för att garantera att forskningen är väsentligt och har hög kvalitet. Forskningen skall ha en nyttoaspekt samtidigt som den skall skydda identitet och integritet hos de forskningsberörda (Patel & Davidson, 2011).

Informationskravet
Med informationskravet menas att forskaren skall informera alla de som är berörda av forskningen och dess syfte. Deltagarna skall bli informerade om vilka uppgifter de har i undersökningen och vilka villkor som gäller för deras deltagande. De skall också informeras om att deltagandet är frivilligt och att de när som helst under forskningens genomförande har rätt att avbryta sin medverkan (CODEX, 2011). Vi informerade om studiens syfte i det missivbrev (bilaga 1) respondenterna fick ta del av innan genomförandet samt muntligt vid intervju tillfället. I missivbrevet informerades respondenterna också om att deltagandet var frivilligt och att de närsomhelst kunde välja att avbryta sin medverkan. Vi talade om för respondenterna att det endast är vi som kommer lyssna på intervjuerna men att vår handledare kommer att titta på det transkriberade materialet av intervjun.

Samtyckeskravet
Med samtyckeskravet menas att forskare skall inhämta medverkarnas samtycke till undersökningen. De som medverkar i forskningen får närsomhelst välja att avbryta sin medverkan utan att riskera några negativa följder (CODEX, 2011). Vi inhämtade respondenternas samtycke med hjälp av en samtyckesblankett (bilaga 2) där samtliga fick underteckna att de blivit informerade de etiska kraven och att de samtyckte till en medverkan. Dessa samtyckesblanketter kommer efter studiens publicering att strimlas i en dokumentförstörare för att medverkarnas uppgifter inte ska kunna läsas av obehöriga.

Konfidentialitetskravet
De som medverkar i forskningen skall ges största möjliga konfidentialitet och medverkarnas personuppgifter och liknande skall förvaras så att obehöriga inte kan ta del av dem (CODEX, 2011). Vi har valt att fingera samtliga respondenters namn, namn på personer eller platser respondenterna nämner i intervjun och vart i landet intervjuerna är genomförda. Detta för att skydda respondenternas och andra berördas identitet och integritet.

Nyttjandekravet
Uppgifter om de medverkande individerna får inte användas i något annat syfte än i forskningsändamål (CODEX, 2011). Vi har bara använt oss av de medverkandes uppgifter i ändamål att genomföra denna studie.

Förutom dessa krav har ämnesrådet utformat ett par rekommendationer gällande förhållningssättet i forskningen som ämnesrådet har som önskan att forskaren följer. Den första rekommendationen är att forskaren bör ge forskningens medverkande möjlighet att läsa känsliga etiska avsnitt, kontroversiella tolkningar eller liknande i rapporten innan den publiceras. Den andra rekommendationen är att forskaren bör fråga de medverkande och andra berörda personer om de är intresserade av att få veta var forskningsresultaten kommer att publiceras och om de är intresserade av att få en rapport eller en sammanfattning av den. Dessa rekommendationer väger inte lika tungt som de fyra kraven men ändå något forskare bör ha i åtanke (CODEX, 2011). Vi informerade respondenterna vid intervjuerna att studien kommer att publiceras. I missivbrevet gavs information att de av undersökningen berörda, vid intresse, kunde höra av sig till oss för att få veta forskningens resultat.

Del 4 Resultat

I detta avsnitt presenteras resultatet under två delar: (1) *Föräldrars perspektiv* samt (2) *Pedagogers perspektiv.* Studiens syfte var att undersöka likheter och skillnader i föräldrars upplevelser och pedagogers resonemang kring inskolning av barn utan tidigare erfarenheter av den pedagogiska verksamheten i förskolan. Studiens frågeställningar var; *vilka upplevelser har föräldrar av att inskola sitt barn i förskolan?* samt *hur resonerar pedagoger om att inskola barn som inte tidigare har erfarenheter av förskolans pedagogiska verksamhet?* Inom de två delar resultatet kommer att presenteras i, har vår analys av datamaterialet bidragit till att urskilja fyra kategorier som belyser det som är mest utmärkande i samtliga respondenters utsagor. Dessa fyra kategorier kommer att användas som underrubriker.

I resultatet används respondenternas fingerade namn och eftersom föräldrarna är män och pedagogerna kvinnor underlättar det för läsaren att skilja på pedagoger och föräldrar i resultatdelen. För att styrka resultatet i undersökningen används citat hämtade ur transkriberingarna. Citaten har valts utifrån det som var mest signifikant inom de olika kategorierna.

4.1 Föräldrars perspektiv

Den första delen i resultatet redogör för föräldrarnas upplevelser av inskolningen med följande kategorier som framkom ur analysen; inskolningsmodeller, inskolningens utmaningar, inskolningens primära mål samt föräldrars syn på sin egen roll under inskolningen. Till en början redogör vi en sammanfattning av resultatets olika kategorier inom föräldrars perspektiv.

Resultatet visar att föräldrarna har genomfört olika inskolningar av sina barn i förskolan. Trots att två av föräldrarna genomfört föräldraaktiva inskolningar visar resultatet att det skiljer sig åt i inskolningarnas organisering och genomförande. Det råder också likheter i dessa föräldrars upplevelser av den föräldraraktiva inskolningen där båda föräldrarna uttrycker att de är nöjda trots att en av dem kritiserar organiserandet av inskolningen. Den föräldern som genomfört en traditionell inskolningsmodell kritiserar också inskolningens organisering och menar att modellen bör individanpassas mer. Resultatet visar att föräldrarna upplever att oron över att lämna barnet på förskolan och att få barnet att sova som de största utmaningarna under inskolningen. Samtliga föräldrar anser att inskolningens primära mål ska vara att

utveckla en trygghet hos barnen. Resultatet pekar också på att föräldrarna ser sin egna roll under inskolningen som ett känslomässigt stöd för barnet att luta sig mot.

4.1.1 Inskolningsmodeller

Fredrik har skolat in sitt barn enligt vad han kallar *”tvåveckorsinskolning”*. Innan inskolningen fick Fredrik information om hur inskolningen skulle genomföras först via telefon och sedan via post ifrån den aktuella förskolan. Informationen uttryckte även de tider föräldern skulle lämna sitt barn kortare stunder för att tränas i att vara utan föräldern samt vad som förväntades av föräldern att ha med sig till förskolan så som ombyten, blöjor och eventuell napp. Enligt Fredrik själv handlade hans förväntningar på inskolningen mestadels om organisatoriska frågor. Det schema han fick innan inskolningen följdes utan några vidare justeringar. Fredrik var tillsammans med sitt barn på förskolan två timmar om dagen under den första veckan. Under denna tid satt han mestadels på golvet tillsammans med sitt barn. Verksamheten var under inskolningen organiserad som så att de redan inskolade barnen tillsammans med pedagogerna befann sig utomhus medan Fredrik, hans barn, två pedagoger och ett redan inskolat barn befann sig inomhus.

> Ja...första veckan var det ju mindre timmar än den andra veckan...då var vi där i två timmar nästan alla dagar...första dagen var vi ju där i två timmar...då satt vi bara på golvet i stort sett ...det var två fröknar och ett barn till under inskolningen.....det var faktiskt ganska bra.....de andra var ute på gården.....det här barnet....hon är ju lugn och rätt trygg sådär...så hon brukar få vara med på inskolningar...typ underhålla barnen och försöka få igång barnen och så där....och det tror jag är bra....både för henne och de inskolade barnen som kommer dit (Fredrik)

Dag fyra och fem fick Fredrik lämna avdelningen korta stunder. Den sista veckan var Fredrik tillsammans med sitt barn på förskolan i cirka 2 timmar innan han lämnade barnet ensam under de två sista timmarna. Dessa fyra timmar var fördelade så att barnet skulle få uppleva att vara med på verksamhetens samtliga aktiviteter utan Fredriks närvaro. Fredrik ansåg att inskolningen fungerade bra men att processen möjligtvis var en smula långdragen vilket tydliggör bilden av att de mest satt på golvet och inte gjorde speciellt mycket.

> Jag kände väl att det var lite utdraget, tycker jag....hela inskolningsperioden liksom.....lite enformigt på ett sätt (Fredrik)

Fredrik berättar att han på onsdagen sista veckan kände att hans barn var tryggt och att han då frågade pedagogerna om han kunde börja arbeta. Pedagogerna svarade att han inte fick gå till arbetet eftersom han måste finnas tillgänglig under hela inskolningsperioden. Fredrik hade tankar kring vad man kunde gjort bättre under inskolningen där Fredrik kritiserar förskollärarnas sätt att organisera inskolningen med motivation att inskolningen skulle vara mer anpassat efter varje enskild individ.

> Att ha lite längre dagar egentligen.....för det var ju det.....i alla fall andra veckan där.....för det kände ju liksom så ryckigt på nåt vis.....men jo....att man skulle kunna ha lite längre dagar i slutet för Hugo var ju liksom redo där.....att man kanske kunde anpassa lite efter barnet mer (Fredrik)

De andra två föräldrarna (Joel och Karl) har genomfört *föräldraaktiva inskolningar* med sina barn. En sådan inskolning tar fasta på förälderns närvaro för att skapa trygghet för barnet. Denna inskolningsmodell skiljer sig i sättet att organisera inskolning jämfört med tvåveckorsinskolning genom att föräldern tillsammans med barnet är på förskolan

tre hela dagar. Karl berättar att han innan inskolningen förväntade sig att momentet med att lämna barnet skulle vara det mest jobbiga. Anledningen till detta var att han hade diskuterat ”lämningen” med kamrater i umgängeskretsen. Karl och hans barn var på förskolan tillsammans måndag till onsdag mellan klockan nio och ett. De deltog i de aktiviteter som gjordes under dessa dagar. De var med på utelek, samlingar, fruktstunder och lunch. Karl upplevde inskolningen som ganska intensiv, men att just denna metod var bra för han och hans barn. Han menar att det är bättre för barnet att vänja sig snabbt så att proceduren inte skall bli långvarig. Karl jämför med tvåveckorsinskolning som en kamrat till honom utanför studien, på en annan förskola, hade genomfört med sitt barn. Han tyckte att den modellen verkar mer tidskrävande och utdragen även om han inte hade något mer än kamratens erfarenheter att jämföra med.

> Jag tycker tredagars är jätte bra, alltså det där med tvåveckors verkar ju helt...alltså det kanske är bra, men det måste vara mer tidskrävande...Jag tycker det är bättre att kastas in i verksamheten så att det inte blir så utdraget...men det är ju väldigt olika...jag skulle välja tredagars igen om jag skulle få välja (Karl)

Karl hade som förslag att förskolan under inskolningsperioden skulle kunnat sätta in en extra personal för att lättare kunna skapa trygghet och lära känna barnet. Han upplevde barngruppen som stor och som ny förälder blir intrycket stort när så många barn och pedagoger skall lära känna hans barn, samtidigt som även han själv skall bekanta sig med dem som ska leda hans barn i förskolan. Han anser att det är svårt för förskollärarna att skapa trygghet hos barnen under sådana villkor av stora barngrupper. Karl ger uttryck för att han anser att barnet är tryggt om barnet är aktivt och deltagande i verksamheten samt om barnet inte gråter och är ledset.

> Det första jag tänkte på när jag och Kevin kom var att det är ju fullt med barn...förskollärarna måste ju ta hand om de andra också...så jag vet inte...det är ju inte lätt för personalen att hinna med att skapa trygghet kanske...för personalens skull kanske det hade varit bättre med en extra personal (Karl)

Joel berättar att han genomfört en ”femdagarsinskolning” med sitt barn. Han berättar att han under inskolningen var tillsammans med sitt barn på förskolan de första tre dagarna mellan nio och två och att barnet sedan fick lämnas utan föräldern de sista två dagarna. Han skulle finnas tillgänglig de sista två dagarna ifall barnet skulle behöva förälderns stöd. Han upplevde att fokus dessa dagar var på relationsskapande där barnet skulle lära känna de andra barnen och pedagogerna. Han upplevde inskolningen som positiv då han tyckte hans barn kom in i verksamhetens rutiner ganska snabbt. Samtidigt påpekar Joel att han inte har någon annan inskolning att jämföra med förutom den inskolning som gjordes med hans andra barn för fyra år sedan.

> Jag tycker denna metod verkar funka...och jag vet inte hur man skulle göra annorlunda...jag tycker att det funkat bra...jag är nöjd (Joel)

Innan inskolningen hade Joel förväntningar på att inskolningen skulle vara så effektiv som möjligt. Han berättar att han hade förväntningar på pedagoger, barngruppen och barnets förmåga att lära sig förskolans rutiner och känna trygghet så snabbt som möjligt.

> Komma in i rutiner så fort som möjligt...att lära sig rutinerna...att det inte skulle kännas konstigt...att det skulle vara en bra grupp... bra fröknar och alltihop så...att Lisa skulle vara så lugn som möjligt och så trygg som möjligt, så snabbt som möjligt (Joel)

4.1.2 Inskolningens utmaningar

När frågan om vilka utmaningar inskolningen gav dem som föräldrar svarade både Karl och Fredrik att momentet av att lämna barnet var det som var den största utmaningen. Båda tyckte att det var känslomässigt jobbigt. De beskriver att deras oro uppkom i tankar om hur barnet hade det, efteråt, när de lämnat sitt barn. Fredrik ger uttryck för att han tycker det är svårt att vara positiv vid lämningen när han som förälder egentligen känner en ängslan över att lämna ifrån sig sitt barn för första gången. Karl uppskattade det stöd han fick från förskollärarna i form av information över telefon. Han värdesatte att förskollärarna ringde och talade om när barnet hade slutat gråta och var aktivt deltagande i verksamheten.

> Det var ju lite känslomässigt svårt...när man gick och så där...det måste jag säga...och sen att man...eh...ja...att man skulle försöka vara positiv mot honom...att det här är kul liksom...det måste man ju vara...tycker jag....men samtidigt är man ju lite orolig för honom...för hans skull också...att lämna bort honom för första gången typ...och vad han känner. (Fredrik)

> Det känslosamma, när man skulle lämna och så...alla tankar som dök upp när man satt där hemma, är han ledsen, glad, leker han? Hur är de andra barnen? Är de snälla? Alla skräckscenarier som man har hör...så det psykiska var nog jobbigast...något jag uppskattade och såg som viktig var att ha kontakt med personalen de första dagarna när jag lämnade...de ringde ju och sa att han hade slutat gråta och sitter och leker...det var jätte skönt att höra. (Karl)

En annan utmaning nämnde Joel, som tyckte att den största utmaningen med inskolningen var att få sitt barn att sova eftersom han menar att vilan på förskolan skiljer sig markant mot vilan i hemmet. I förskolans verksamhet ligger alla barn tillsammans på en madrass i en av förskolans lokaler i ett ljust rum med massor av ljud. Under inskolningen hade Joels barn svårt att komma till ro och somna men han berättar vidare att förskolan anpassade vilan efter barnet då hon till en början fick sova i sin barnvagn.

> Det var väl det som var det svåraste med Lisa...att liksom få henna att ligga ner på madrassen...hemma ligger man ju liksom inte på golvet...på en madrass tillsammans med pappa...och 14 andra barn...hahaha...Hemma ligger hon ju i ett litet rum, i en spjälsäng, i mörker... de första dagarna gick det inte...men då fick hon ligga i sin vagn istället...och det tror jag faktiskt att hon fortfarande gör...så nu funkar det både på förskolan och hemma (Joel)

På frågan varför det var just de som pappor som hade hand om inskolningen svarade samtliga att de genomförde inskolningen med sitt barn för att den andra föräldern till barnet skulle börja arbeta eller redan arbetade.

4.1.3 Inskolningens primära mål

Det framkommer att föräldrarna tycker att inskolningens primära mål handlar om att få barnet att känna sig tryggt i förskolans verksamhet. Detta för att föräldrarna ska kunna känna sig lugna hemma eller på arbetet i vetskap om att barnet har det bra. Både Fredrik och Karl menar att barnet skall känna trygghet under hela dagen då barnet vistas i verksamheten den dagen då föräldern måste återgå till arbetet. Samtidigt ger de uttryck för att barnet inte kan känna sig helt tryggt redan efter inskolningsperioden men att det kommer med tiden. Joel refererar förskolan till hemmet som han anser är barnets trygga bas. Han menar att förskolan skall kännas som hemma för barnet och att barnet ska vänja sig vid de rutiner förskolan har under inskolningen.

> Ja...det är ju det här...att barnet ska känna sig trygg, den dagen man måste börja jobba...då gäller det ju att barnet känner sig trygg under hela tiden barnet är där...tycker jag...Trygghet rakt av egentligen...att känna trygghet i att vara själv på förskolan... sen tror jag ju inte att ett barn kan känna sig helt tryggt efter två veckors inskolning men att det kommer liksom. (Fredrik)

> Att… skapa trygghet åt Kevin.. så länge de kan ta sig igenom dagarna.. alltså han får gråta hur mycket han vill… men att han någon gång kan komma till ro och bara leka eller ta in verksamheten...vi kanske sitter här om fem månader och Kevin tycker inte att det är något att bli lämnad...allt handlar om att vänja sig. (Karl)

> Ja.....men det är ju alltså det här med.....eh.....så snabbt som möjligt komma in i rutiner och....och inte tycka att något är annorlunda eller konstigt....att man är lugn....att komma in och leka...naturligt...så fort som möjligt.....att inte längta hem för mycket...eh....att inte vara rädd för något.....vara lugn....det är ju det....allt ska kännas hemtamt ganska snabbt (Joel)

Det framkommer att föräldrarnas åsikter om hur barnets trygghet kommer till uttryck är liknande. Barnet visar trygghet enligt föräldrarna den dagen de kan komma till ro och vara aktivt deltagande i verksamhetens olika sammanhang och visar en självsäkerhet.

> Första dagen satt Hugo i mitt knä hela tiden och var typ livrädd...andra dagen blev det ju bättre...då började han ju leka och så...kasta grejer och så...och tredje dagen var det egentligen full fart...då sprang han efter tjejer och så...jag kände väl egentligen redan då att han var trygg. (Fredrik)

4.1.4 Föräldrars syn på sin egen roll under inskolningen

Föräldrarnas syn på deras egen roll i inskolningsprocessen är att finnas med som stöd för barnet både i leken och i känslomässiga situationer. Föräldrarnas roll är också enligt dem att informera förskolans personal om barnet.

> Ja det är ju just det...att vara där och stötta honom...för han inser säkert att...nu är det något liksom...nu är det något speciellt med det här...och då...att vara positiv till detta för att göra honom trygg i det...Det är ju liksom gigantiskt stort för honom....så det är väl den rollen liksom...att försöka ge honom trygghet och veta vad som händer och så där...försöka stötta och sen informera personalen och sådär...det är ju viktigt också.....sån här är han liksom....sånt här tycker han är kul och sånt här blir han ledsen av...så funkar han liksom...allt sånt...de lär ju känna honom efter ett tag me...sen måste de ju informera mig om vad som händer och så...för jag kan ju ingenting om det här med inskolning...de har ju utbildning och så...det har ju rutin på det här med inskolningar...en annan har ju liksom ingen aning alls. (Fredrik)

> Att försöka pusha honom på att leka med andra...att klara sig lite själv...att få in honom i barngruppen...att visa att andra barn inte är farliga...de kan få flänga lite på dig...det är inte farligt...vad har jag för roll egentligen?...Det var ju att få förskollärarna att förstå hur Kevin funkar också...att berätta och visa för dem...knep är ju bra att ha för dem också. (Karl)

> Nej...alltså...väldigt liten....med mer som ett moraliskt stöd...hehehe...vad heter det...alltså ett stöd åt Lisa att luta sig mot när man blir lite ledsen. (Joel)

Det framkommer att föräldrarna ser deras information om barnets egenskaper, intressen och behov som en viktig faktor för personalens möjlighet att skapa trygghet och välbefinnande för barnet. Fredrik och Karl ger också uttryck för att deras roll är att visa ett engagemang och en positivitet till förskolan då de menar att detta kan påverka barnets trygghet.

4.2 Pedagogers perspektiv

I denna del av resultatet redogör vi för pedagogers resonemang kring inskolning. Vi använder kategorierna som framkom ur analysen; inskolningsmodeller, inskolningens

utmaningar, inskolningens primära mål samt pedagogers syn på förälderns roll under inskolningen. Till en början redogör vi en sammanfattning av resultatets olika kategorier inom pedagogers perspektiv.

Resultatet visar att pedagogerna genomför både föräldraaktiva inskolningar och traditionella inskolningar och i likhet med föräldrarna visar resultatet att inskolningarna organiseras olika. Pedagogerna föredrar att använda sig av den föräldraaktiva inskolningen och i likhet med föräldrarna kritiserar de både den traditionella- och den föräldraaktiva inskolningsmodellen. Resultatet visar att pedagogerna till skillnad från föräldrarna anser att inskolningens utmaningar handlar om att skapa en god relation till föräldrarna. En av pedagogerna ger dock, i likhet med föräldrarna, uttryck för att hon anser att lämningsprocessen kan vara en utmaning om föräldern inte vill släppa taget om sitt barn. I likhet med föräldrarna anser pedagogerna att inskolningens mål handlar om att få barnet att känna trygghet. Till skillnad från föräldrarna ser dock pedagogerna förälderns roll som aktiv och deltagande i förskolans pedagogiska verksamhet.

4.2.1 Inskolningsmodeller

Stina arbetar på en förskola där föräldrarna tillsammans med pedagogerna bestämmer vilken inskolningsmodell de ska genomföra. De två inskolningsmodeller som föräldrarna får välja emellan är en föräldraaktiv- och en tvåveckorinskolning. Under tvåveckorsinskolningen kommer föräldern tillsammans med sitt barn till förskolan en halvtimma första dagen. Tiden ökas sedan till två timmar mot slutet av veckan. Andra veckan är barnet på förskolan i fyra timmar om dagen och lämnas korta stunder utan förälderns närvaro. Föräldrarna ska finnas tillgängliga om barnet behöver deras stöd. Under den föräldraaktiva inskolningen berättar Stina att föräldrarna är tillsammans med sitt barn på förskolan i tre dagar mellan nio och två. De sista två dagarna samma vecka lämnas barnet utan föräldern i verksamheten. Ann berättar att hon på sin arbetsplats, precis som Stina, genomför denna typ av föräldraaktiv inskolning men Ann kallar den för femdagarsinskolning. Dock skiljer sig metoderna åt på Stina och Anns arbetsplatser då Stina påpekar att föräldern även måste finnas lättillgänglig även veckan efter inskolningen.

Sara genomför på sin arbetsplats en föräldraaktiv inskolning där föräldern tillsammans med barnet vistas på förskolan mellan klockan nio och två i tre dagar. Dessa tider kan dock ändras beroende på barnets eller förälderns behov enligt Sara. Inskolningen är enligt Sara inte tillända förrän efter två veckor och att det är viktigt att poängtera för föräldrarna att de tre inskolningsdagarna kan utökas till fler dagar om så skulle behövas.

När pedagogerna resonerar kring inskolningsmodellernas för- och nackdelar framkommer det att Ann och Sara upplever den traditionella inskolningsmodellen som långdragen och ”hattig” och att de föredrar den föräldraaktiva inskolningen. Stina menar att det finns för- och nackdelar med båda inskolningsmodellerna.

> I den föräldraaktiva känns det som att föräldrarna kan känna att de är i vägen och inte riktigt vet vad de ska göra...den längre är bra på så sätt att barnet få längta lite efter att gå till förskolan igen....men det beror ju helt på hur barnet är...och därför är det viktigt att prata med föräldrarna om hur de vill ha inskolningen...det finns för- och nackdelar med allt...det finns ju ingen direkt modell, man får ju anpassa inskolningen efter varje barn...varje inskolning är ju individuell...det finns ju föräldraaktiv eller tvåveckors men om det är någon modell skulle jag nog inte påstå...jag får känslan av att många föräldrar väljer föräldraaktivinskolning för att den snabbt går över (Stina)

Stina menar att det inte finns någon specifik inskolningsmodell att utgå ifrån utan hon förespråkar en individuell inskolningsperiod där föräldrarna och barnet är de som får avgöra hur inskolningen organiseras. Hon menar att det ur barnets perspektiv kan vara positivt med en lång inskolningsperiod då barnet kan få ”längta” till att vara på förskolan. En negativ aspekt av den föräldraaktiva inskolningen enligt Stina är att hon tror att föräldrarna kan känna sig överflödiga då de är med på förskolan hela dagar och inte riktigt vet vad som förväntas av dem. Samtidigt säger Stina i en annan del av intervjun att den föräldraaktiva inskolningen ger både föräldrar och barn en större inblick och en större helhet av förskolans pedagogiska verksamhet, vilket också Sara och Ann påpekar.

> Jag upplever att det är bättre med en kortare och intensivare inskolning för att få en helhet...inte det där hattande som jag kan uppleva att tvåveckors kan bli...med tredagars blir det mer så här ska det vara. (Sara)

> Den andra långa varianten känns så lång och hattig för de är här en timma, två timmar och så....det blir inte bra....jag tänker att det är bättre att man får en inblick i verksamheten från början och hur en dag kan se ut....alltså jag tänker för både barnet och föräldern...jag vet inte men...jag har fått för mig att det kan...vara så att denna inskolningsmodellen leder till tryggare barn...för att man är med...man är mycket mer delaktig som pedagog. (Ann)

Ann menar att det i en föräldraaktiv inskolning är positivt att föräldrarna är med då de tar hand om sina barn och ger förskollärarna information om barnets behov och intressen. Hon tror dessutom att den föräldraaktiva inskolningen leder till tryggare barn då pedagogerna enligt henne är mer delaktiga.

4.2.2 Inskolningens utmaningar

När pedagogerna fick frågan om vilka utmaningar inskolningen kan ge svarade Sara att en utmaning kan vara att ge föräldrar och barn ett gott första intryck. Hon ger uttryck för att relationen till föräldrarna i första hand är det som är viktigast under inskolningen. Hon menar att föräldrarnas upplevelser av förskolan påverkar både barnets och föräldrarnas fortsatta trivsel i verksamheten. Sara menar att detta första intryck ges genom att visa och informera om verksamhetens organisation och lokaler samt att ta sig tid till att lyssna på föräldrarnas tankar och förväntningar. Efter detta menar Sara att största fokus ska vara att knyta an till barnet genom att tillgodose barnets behov och intressen. Stina anser att den största utmaningen är att få föräldrarna att känna förtroende för verksamheten och pedagogerna. Hon menar precis som Sara att relationen är otroligt viktig där föräldrarna och pedagogerna ska våga ha en öppen dialog för att barnet ska uppleva verksamheten som rolig och trygg. Hon menar att föräldrarnas förmåga att känna trygghet är en avgörande roll huruvida barnet utvecklar trygghet.

> Vi måste ta oss tid till att ge den allmänna informationen till föräldrarna...ge dom ett gott första intryck...visa runt på avdelningen och visa vad vi gör här...det är bra att föräldrarna får säga sina tankar och ställa frågor...om de har några...och sen får vi fokusera på barnet och inskolningen...föräldrarna måste få ett bra första intryck..allt grundas ju där...om föräldrarna får ett dåligt intryck av oss här på förskolan så tror jag det kan påverka hur dom trivs här och upplever förskolan. (Sara)

> Den största utmaningen är att få föräldrarna att känna förtroende.. för verksamheten alltså… och givetvis pedagogerna... Relationen är ju jätte viktig… jag tycker att föräldrarna måste våga prata med oss om allting… de måste våga fråga. (Stina)

Ann menar att den största utmaningen med inskolningen är beroende av vilka barn och föräldrar som kommer till förskolan. Hon menar att man inte innan kan veta vilka utmaningar som inskolningen ger då alla barn och föräldrar är olika och har olika behov. Samtidigt ger hon uttryck, i en annan del av intervjun, att en utmaning kan vara att knyta an till barnet, vilket hon påpekar inte alltid är lätt. Hon menar att det ibland känns som att en del föräldrar inte vill släppa taget om sina barn och då menar Ann att det blir svårt för henne att lära känna barnet. Hon påpekar dock att det brukar bli bra så länge lämningsprocessen görs snabbt och smidigt. Sedan menar Ann att det inte är säkert att barnet knyter kontakt med henne trots att det är hon som har hand om inskolningen och att det då är viktigt att hela arbetslaget samarbetar.

> Min roll är ju att försöka få barnet tryggt och harmoniskt i gruppen…så jag får ju försöka bryta in mellan föräldern och barnet…och det är inte alltid enkelt…för en del de bara sitter där med barnet i knät och släpper det inte…låter det sitta i knät hela tiden och då är det kört…då finns det ju liksom inte en chans…det känns som att de inte vill lämna sitt barn...då får vi ta det sen…det brukar blir bra, bara föräldern går. (Ann)

4.2.3 Inskolningens primära mål

Samtliga tre pedagoger menar att målet med inskolningen handlar om att få barnet att känna trygghet där två av pedagogerna även anser att föräldrarna ska känna en trygghet i att lämna sina barn på förskolan. Sara menar att ett otryggt barn inte kan tillhandahålla den pedagogiken som förskolan erbjuder och att det därför är av stor vikt att förskolan tillsammans med föräldrarna arbetar för att barnet ska känna trygghet.

> Målet är ju att...öh...det låter fjantigt...men trygghet, trygghet, trygghet...men det är ju faktiskt det, det med pedagogiken...känner man sig inte trygg så kan de ju inte koncentrera sig och ta emot pedagogiken. (Sara)

Stina och Ann belyser vikten av att barnen under inskolningen ska uppleva att det är roligt på förskolan för att barnet ska trivas. De menar också att föräldrarna ska känna en trygghet i att lämna sina barn där, så att de kan gå till arbetet utan att känna oro för hur barnet har det. Ann och Stina påpekar att relationen med föräldrarna är av stor vikt under inskolningsprocessen för att utveckla trygghet hos både föräldrar och barn. Stina menar att föräldrarnas oro avspeglar sig på barnet och att det därför är mycket viktigt att skapa en tillit och ett förtroende till föräldrarna.

> Målet är att barnet ska känna sig tryggt och tycka att det är roligt att komma hit....att föräldrarna ska känna sig trygga i att lämna sina barn....sen är det ju inget konstigt att barnen är ledsna när föräldern lämnar men det är ju så kul om barnet är glad och nöjt när föräldern kommer och hämtar. (Ann)

> Att barn och särskilt föräldrarna ska bli trygga, oftast är det föräldrarna som är oroliga...barnen ska tycka att det är roligt på förskolan och föräldrarna ska kunna lämna barnet där för att jobba...utan att känna oro. (Stina)

Ann och Stina menar att informationen till föräldrarna om inskolningens upplägg, verksamhetens organisation och pedagogiska verksamhet är av stor vikt för att skapa trygghet hos föräldrarna, vilket också Sara ger uttryck för i en annan del av intervjun. Pedagogerna menar att de kan få barnen att känna trygghet om föräldern känner en trygghet och tillit till förskolans verksamhet.

> Man visar runt och visar lite....så ser det ut här..... och så berättar man ju lite hur en dag ser ut, vad de ska ha med sig, vad som gäller, vad man ska tänka på och....vad vi gör under veckan, hur det ser

> ut...vi informerar om verksamheten helt enkelt...med rutiner, teman, samlingar, vad som gäller med kläder, ombyten och så....sen är det ju så att många föräldrar som skolar in sitt första barn är väldigt oroliga....och vet ingenting....och många har inte varit på en förskola själva...och det är klart att då är det ju inte lätt att veta vad som gäller.....å....det tycker jag ju är bland det viktigaste...att föräldrarna vet vad som gäller...relationen med föräldern är ju nästan viktigast i första hand....det avspeglar ju sig på barnet om föräldern är nöjd. (Ann)

> Blir föräldrarna trygga blir barnen trygga. (Stina)

Ur intervjuerna framkommer det att pedagogerna uppfattar att barnet är tryggt när de aktivt deltar i verksamhetens olika sammanhang och kommunicerar med pedagoger och de andra barnen och pedagogerna på förskolan. Sara problematiserar begreppet trygghet där hon vrider och vänder på sina egna föreställningar.

> Det låter konstigt att säga men att de kanske blir lite kaxiga. Då kan man tänka som pedagog...att nu har det blivit tryggt, men då kanske det är så att barnet har blivit osäkert igen...de frågar om hjälp...tar kontakt...de kan vara glada...men det är klart....de kanske inte är trygga bara för det...men om de vågar prata och vågar ta plats...ja...alla barn är ju olika...de litar på sin egna förmåga...de vågar...de kanske inte bara följer alla andra...ett ord som man använder som väldigt positivt men också väldigt luddigt. (Sara)

Sara tycker att begreppet trygghet är ett komplext ord med en positiv innebörd. Hon ger uttryck för att hon har erfarenheter av att barn visar trygghet på olika sätt. I en annan del av intervjun påpekar Sara att hon tror att hon som pedagog kan se när ett barn är tryggt om hon fått chansen att lära känna barnet och följa dennes utveckling.

> Barnet är tryggt när det leker och vågar komma till oss i personalen när det är något...de barn som är tysta är oftast svåra att hitta..alla skriker ju inte bara för att de är otrygga...vissa kan ju bara hålla sig undan...därför är det viktiga att de vågar komma till oss när det är något helt enkelt. (Stina)

Stina uttrycker också att det kan vara komplext att se om ett barn är tryggt eller otryggt. Stina menar precis som Sara att alla barn är olika och att otrygghet eller trygghet visas på olika sätt. Hon uttrycker att det finns en föreställning av att otrygga barn skriker men hennes erfarenhet säger henne att det inte alltid är på det viset. Hon poängterar vikten av att barnen i alla fall skall kunna känna den tryggheten att tala om eller visa personalen om det uppstår något barnet ser som problematiskt.

4.2.4 Pedagogers syn på förälderns roll under inskolningen

Samtliga pedagoger ser föräldrarnas roll som aktiv och omsorgstagande där de anser att föräldrarna tillsammans med barnet aktivt skall delta i verksamhetens olika aktiviteter med engagemang. Detta för att pedagogerna lättare ska kunna få barnet att vilja delta i aktiviteter igenom föräldrarna men också för att föräldrarna ska påvisa att det är roligt att vara på förskolan. Detta leder sedan till att pedagogerna lättare kan fånga barnet utan förälderns närvaro. Ann menar att förälderns beteende avspeglas hos barnet och är avgörande faktor för hur barnet uppfattar förskolans verksamhet.

> Men är föräldern lite aktiv och engagerad och visar att detta är kul så avspeglar det ju också sig på barnet....leker man och tycker att det är kul så kommer ju barnet igång också direkt...det är så himla olika föräldrar och det mesta hänger ju faktiskt på dem...och hur de beter sig. (Ann)

Sara menar att föräldrarna har allt ansvar kring sitt barn under inskolningen men att hon som pedagog allteftersom ska ta kontakt och knyta an till barnet. Detta för att barnet i sin egna takt skall kunna anpassa sig till verksamheten och inte bara bli lämnad.

Samtidigt säger Sara att det är både föräldern och pedagogens ansvar att få barnet att knyta an till förskolan och att relationerna dessa parter emellan är mycket viktig.

> Deras roll är ju att finnas med, de har det största ansvaret när de är här...de ska vara här och se glada ut...nej, jag vet inte....jag säger så här...de hjälper ju till att bygga bron, skulle de bara lämna barnet så...alltså barnet ser ju att föräldrarna pratar med mig och att....relationerna är viktiga...man ska tillsammans bygga bron. (Sara)

Stina menar att föräldrarna så småningom skall dra sig undan och låta barnet utforska omgivningen på egen hand men att föräldrarna skall finnas tillgängliga och synas för barnet. Detta för att barnet ska känna trygghet och inte uppleva att det blir lämnat. Stina påpekar också att föräldern i slutet av inskolningsprocessen måste finnas tillgänglig även om föräldern är hemma eller på arbetet ifall barnet skulle behöva hämtas. Detta är något som även Sara menar är viktigt.

> De första dagarna ska de vara aktiva..men sen ska de dra sig undan fast dom ska ändå vara i närheten...så att barnet kan se dem...och vågar ta för sig. (Stina)

Det har också framkommit att Ann ser informationen gällande barnets egenskaper och behov som mycket viktig vid inskolningen, då hon menar att detta kan underlätta för dem att göra så att barnet känner trygghet och trivsel i verksamheten.

> Jag tycker att det är bra att föräldrarna ger mycket tips om vad man kan göra för att göra det bra för barnet. (Ann)

Stina anser också att det är av stor vikt att föräldrarna lämnar information om eventuella allergier, sjukdomar och kontaktpersoner som förskolan kan ta kontakt med om det skulle hända något med barnen när de vistas på förskolan.

> Det är viktigt att föräldrarna fyller i de papper som vi lämnar till exempel om barnet har någon allergi, annan information om barnet, vem man ska ringa till om de inte svarar… det är många som inte lämnar in det pappret…vilket är väldigt synd. (Stina)

> Vi brukar se till att föräldrarna tar ett riktigt hejdå...det finns föräldrar som säger att vi brukar alltid smita iväg..vilket oftast leder till att barnet blir väldigt chockat...så vi försöker uppmuntra föräldrarna att även om det är jobbigt ta ett ordentligt hejdå...barnet kanske börjar gråta men det går ofta över...hejdå nu går mamma och pappa...det är jätteviktigt. (Sara)

> Sen får man ju prata med föräldrarna om att de ska vara tydliga med att säga hejdå ordentligt....för.....dras det ut på den här lämningsprocessen så blir det bara värre. (Ann)

Del 5 Diskussion

I det avslutande kapitlet diskuteras och reflekteras undersökningens metod och resultat. Dessutom ges förslag till vidare forskning som knyter an till teman om inskolning som inte besvarats i studien, men även kopplat till tidigare forskning.

5.1 Metoddiskussion

Studiens syfte var att undersöka likheter och skillnader i föräldrars upplevelser och pedagogers resonemang kring inskolningen av barn utan tidigare erfarenheter av den pedagogiska verksamheten i förskolan. Kvalitativa intervjuer genomförda utifrån en fenomenografisk ansats var en lämplig metod för att få svar på både syfte och frågeställningar. Vi uteslöt användandet av enkäter som metod då vi menar att det kan vara svårt att få utömmande svar om upplevelser och resonemang genom ett sådant formulär. Vi valde också bort observationer som metod då detta måste ske under en specifik tidsperiod. Vi hade som avsikt att erhålla fördjupade svar från respondenterna gällande deras upplevelser och resonemang, och på så vis ansågs intervjuer bäst lämpade att ge svar på detta.

Vi genomförde sex intervjuer vilket kan anses som ett begränsat datamaterial. Vi menar att det hade varit intressant att intervjua fler respondenter då vi tror att ett större material ökar möjligheterna att se andra mönster än vad som gjorts i studien. Samtidigt är inte idén med den kvalitativa studien att generalisera utanför de erfarenheter och resonemang som bjudits i det användbara datamaterialet. Detta överensstämmer med en fenomenografisk kvalitativ studie vars syfte inte avser att generaliseras, då människors uppfattningar och upplevelser ständigt förändras. De slutsatser som görs i denna studie gäller då endast de som har blivit intervjuade i undersökningen.

När vi formulerade våra intervjufrågor utgick vi från studiens syfte och frågeställningar. För att få svar på dessa valde vi att ställa liknande frågor till föräldrarna och pedagogerna för att få svar på vårt syfte. Vi upplevde emellertid att det var svårt att finna likheter och skillnader och tror att detta kunde varit lättare om vi hade haft fler liknande intervjufrågor.

Vi tror att vår ovana att intervjua kan ha påverkat vilka svar vi har fått. Vi tyckte ibland att det var svårt att följa upp respondenternas svar och ställa följdfrågor samt att respondenternas svar till en början kändes ganska tunt och svåranalyserat. Därför tror vi att det hade varit bra om vi innan våra intervjuer hade genomfört en pilotstudie. Dels för att se hur frågorna upplevdes av respondenterna, om frågorna kunde formuleras om för att lättare besvara studiens syfte samt för att bli mer trygga och självsäkra som intervjuare. Trots detta var det en respondent som efter intervjun sa att hon tyckte att frågorna var bra och att hon kände sig trygg. Vi tror också att det hade varit bra om vi hade genomfört intervjuerna tillsammans då vi hade kunnat upptäcka mer och komplettera varandra med frågor och följdfrågor under intervjutillfället. Vi tror samtidigt att respondenterna under en intervju med två intervjuare kan känna ett slags underläge som kan påverka deras svar.

Till en början tyckte vi att analysmodellen var svår att förstå. Vi fastnade på steg fem och sex, alltså stegen om att artikulera och namnge kategorierna, där vi tyckte att det var svårt att hitta en djupare förståelse av respondenternas utsagor. Detta blev dock lättare

efter att vi förstått vikten av att även se i de andra kategorierna efter utsagor som kan vara av betydelse för det som analyseras i stunden. Vi insåg också att steg fem, sex och sju i analysen fick genomföras flera gånger. Nu i efterhand tycker vi att det har varit en fördel att ha en analysmodell att utgå ifrån då vi tror att det har underlättat för oss att få en djupare förståelse av de utsagor respondenterna givit. Vi anser att vi genom analysen av intervjuerna fått svar på studiens frågeställningar och därigenom också studiens syfte.

5.2 Resultatdiskussion

I detta avsnitt förs en diskussion gällande studiens resultat i förhållande till relevant litteratur, tidigare forskning och styrdokument. Vi vill börja med att poängtera att de slutsatser som dras endast grundas i de kvalitativ intervjuer vi genomfört och att detta bara är ett stickprov ur populationen av alla föräldrar och pedagoger, samtidigt är deras upplevelser vägledande för att förstå inskolning som fenomen mer tydligt.

5.2.1 Inskolningsmodeller

Det visar sig att det finns likheter i hur inskolningarna genomförs där pedagogerna föredrar att genomföra den föräldraaktiva inskolningsmodellen. En pedagog nämner dock att föräldrar också erbjuds att genomföra den traditionella inskolningen om så önskas. Vad som skiljer sig i pedagogernas sätt att genomföra inskolningarna är att de anpassas efter föräldrarna, barnet, pedagogernas eller verksamhetens behov. En likhet är då att pedagogerna inte följer någon inskolningsmodell till fullo. Detta kan tolkas som att pedagogerna anpassar inskolningen efter de olika villkor som enligt Ekström, Garpelin och Kallberg (2008) finns under inskolningen av barn utan tidigare erfarenheter av någon skolverksamhet. Något som resultatet också visar är att dessa inskolningsmodeller både av föräldrar och pedagoger benämns med andra namn så som tvåveckorsinskolning, tredagars inskolning och femdagars inskolning.

Karl och Joel som har genomfört den föräldraaktiva inskolningen tyckte att metoden var lämplig för dem och deras barn då inskolningen enligt dem var snabbt överstökad. Enligt Arnesson Eriksson (2010) uttrycker föräldrar en positivitet till att inskolningen är effektiv och Stina tror att just detta kan vara en anledning till att föräldrar väljer att genomföra den föräldraaktiva inskolningen. Karl anser dock att förbättringar kunde göras genom att sätta in en extra personal då han tror det är svårt att skapa trygghet för barn under villkor som stora barngrupper. I Skollagens 8 § (2010) fastslås det att förskolans huvudman ska se till att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek, men vad är egentligen en optimal storlek på barngruppen?

Av Fredriks berättelse om hur inskolningen gick till kan vi utröna att det rör sig om en inskolning med spår i den individuella inskolningen Caldenius (2008) skriver om. Enligt Caldenius utgår denna inskolningsmetod utifrån barnets individuella intressen och behov och det är också detta som ska styra hur lång tid inskolningen skall fortgå. De inskolningstider Fredrik fick av pedagogen följdes till fullo och ändrades inte något nämnvärt. Fredrik nämnde för förskollärarna att han under andra veckan kände att hans barn var redo att lämnas på förskolan och att han var redo att börja arbeta. Fredrik nekades av förskollärarna med motivationen att föräldern måste vara lättillgänglig under hela inskolningsperioden som i detta fall var under två veckor. Enligt Kihlbom (red, 2009; Lind 1995) skall föräldrarna informeras om att det är relationen mellan barnet och

pedagogen som avgör hur länge föräldrarna är närvarande under inskolningen där hänsyn ska tas till inskolningsbarnets, förskollärarnas och förälderns behov. Av Fredriks utsagor kan vi då utröna att förskolan, där han har sitt barn placerat, utgår ifrån att en inskolning ska genomföras under en tvåveckorsperiod utan, enligt våra tolkningar, någon vidare hänsyn till varken barnet eller förälderns behov. Är det pedagogernas behov som sätts i det främsta rummet? Enligt lärolanen för förskolan (Lpfö, 98 rev 2010) ska föräldrarna ges möjlighet till inflytande och delaktighet i förskolans utformning, där också inskolningen ingår. Av Fredriks utsagor förstår vi att han inte givits någon möjlighet att utforma den egna inskolningsprocessen varken före eller under tiden den genomfördes. Hur mycket delaktighet ges egentligen föräldrar i planeringen och utformandet av inskolningen? Enligt Niss och Söderström (2006) ska föräldrarna ges möjlighet att utvärdera inskolningen där pedagogerna enligt Lind (1995) måste vara öppna för eventuell kritik.

Stina menar att det är viktigt att diskutera med barnets föräldrar om vilken typ av inskolning som passar deras barn, vilket tyder på att Stina har visionen av att anpassa inskolningen mer efter barnets eller möjligen föräldrarnas behov. Frågan vi ställer oss då är i vilken utsträckning föräldrarna eller barnet egentligen skulle få göra det? Vilka behov väger tyngst? Förskollärarnas, föräldrarnas, inskolningsbarnets eller de redan inskolade barnens behov? Enligt läroplanen i förskolan Lpfö 98 rev 2010 skall de behov och intressen barn ger uttryck för ligga till grund för planeringen och utformingen av förskolans pedagogiska verksamhet, i vilken inskolningen tillhör. Vi anser att det är av stor vikt att också låta föräldrarna få vara delaktiga och påverka inskolningens utformning så att den passar både barnet och föräldern. Viss hänsyn måste givetvis tas till verksamhetens och de redan inskolade barnens behov också. Vi menar att en öppenhet och en dialog kring inskolningens alla medverkandes behov och intressen kan underlätta för förståelsen kring inskolningen och på så vis också förståelsen kring organiserandet av inskolningen.

Fredrik upplevde inskolningsperioden som långdragen och tråkig trots att han under första veckan bara var på förskolan med sitt barn i två timmar. Fredrik nämner i nästa stund att han skulle velat ha längre inskolningsdagar med sitt barn för att upplevelsen av inskolningen inte skulle vara så ”ryckig”. Fredrik talar alltså emot sig själv. Ville han ha längre inskolningsdagar enbart för att inskolningen inte skulle kännas så ”ryckig” eller fanns det möjligen andra intressen han inte nämner? Vi tror att denna långtråkighet kan bero på vad som görs under de timmarna föräldern är med sitt barn i förskolan. Vilka förväntningar har egentligen föräldrarna på inskolningen? Även i detta anseende hävdar vi att en dialog kring de förväntningar som finns hos både pedagogen och föräldern kan underlätta för båda parters förståelse av vad som förväntas av dem.

Det framkom att Karl, Sara och Ann precis som Fredrik ser den individuella inskolningsmodellen på tvåveckor som osammanhängande då föräldrarna och barnen endast vistas i förskolan korta stunder. Pedagogerna har liknande resonemang kring fördelarna i den föräldraaktiva inskolningen. De menar att denna modell ger föräldrarna en större helhet och en större inblick i förskolans verksamhet vilket också påpekas av Arnesson Eriksson (2010). Gällande den föräldraaktiva inskolningen kan vi se att den har rötter i den inskolning som enligt Hedin (1987) genomfördes på 70-talet.

Av resultatet framkommer det om någon pedagog har genomfört en gruppinskolning. Det framkommer inte heller att någon av föräldrarna erfarit inskolning med hjälp av denna modell. Enligt Niss och Söderström (2006) är det en fördel att genomföra inskolningar i grupp då förskolan är en gruppverksamhet. Författarna menar att det är en fördel att barnen från början får lära sig att tillhöra en grupp och detta väcker givetvis en del funderingar hos oss. Hur kommer det sig att pedagogerna inte nämner gruppinskolning? Kan det ha med att göra att den typen av inskolning genomförs under sammanlagt tre veckor och att den därför inte är av intresse? Eller kan det vara så att föräldern inte i samma utsträckning är delaktig i verksamheten och att den därför är ointressant? Eller att pedagogen under denna inskolningsmodell har en helt annan ansvarsfördelning än vid den föräldraaktiva inskolningen som förespråkas av respondenterna? Vi tror att en gruppinskolning kan vara positiv i den bemärkelsen att föräldrar får kontakt med andra föräldrar i samma situation vilket Caldenius (2008) också hävdar. Vi tror dock att anledningen till att denna modell inte genomförs kan vara av ekonomiska skäl då inskolningen sträcker sig över en treveckorsperiod. Föräldern ska troligtvis återgå till arbetet där också arbetsplatsen är i behov av föräldern. En föräldraaktiv inskolning är snabbt överstökad och upplevs som god av föräldrar. Vi tror att anledningen till detta i enlighet men Arnesson och Eriksson (2010) är just att den är under en sådan kort period.

5.2.2 Utmaningar under inskolningen

Inskolningen kan, enligt Kihlbom (red 2009), försvåras om föräldern känner en ängslan och oro över momentet av att lämna ifrån sig sitt barn. Att föräldrar känner denna ängslan visade sig i Fredrik och Karls utsagor. De båda beskrev att den största utmaningen under inskolningen var just lämningen av barnet. De kände båda en oro för barnets känslor, trygghet, trivsel och välbefinnande. Att föräldrar visar denna oro visar sig även i en studie gjord av McIntyre (red, 2007). Det framkom inte ur intervjun om Joel kände en oro över lämningsmomentet. Vi menar att det kan ha betydelse att Joel har ett äldre barn (5 år), att han genomfört en inskolning med denne tidigare och att han därför inte gav uttryck för att känna den sortens ängslan.

Ann menar att förälderns oro kan bli en svårighet för henne under inskolningen. Hon menar att förälderns oro och ovilja att lämna ifrån sig barnet kan bli ett hinder för henne i anknytningen till barnet. Kihlbom (red 2009) menar att lämningsproceduren under villkor som dessa bör anpassas efter de behov som finns i den aktuella familjen. Ann menar att det brukar lösa sig så fort föräldern gått, vilket enligt oss tyder på att Ann inte gör något åt förälderns oro. Av Anns utsaga om ämnet tolkar vi att hon ser förälderns oro som ett problem ur ett perspektiv tagit från pedagogerna. Vilket stöd ger hon som kompetent lärare till föräldrar med denna ängslan? Vi menar att det är av stor vikt att pedagoger visar föräldrarna en förståelse för deras oro och försöker lugna föräldern. Vi tror att förälderns oro kan spegla av sig på barnet och att det är viktigt att både barnet och föräldern känner en tillit och ett förtroende till förskolan vid lämningen av barnet. Föräldrarna ska ju trots allt lämna det, för dom kanske, mest värdefulla de har. Ann påpekar under intervjun att det inte är säkert att inskolningsbarnet knyter an till just henne och att det är viktigt att hela arbetslaget samarbetar under en inskolning vilket även Kihlbom (red 2009) påpekar.

5.2.3 Inskolningens mål och föräldrarnas roll

Det visar sig att det finns likheter i föräldrars och pedagogers syn på inskolningens mål där samtliga anser att målet skall vara att barnet utvecklar en trygghet. Att inskolningens huvudmål handlar om barnets trygghet är något som också påpekas av Niss och Söderström (2006). Barnkonventionen (UNICEF Sverige, 2009) påtalar att barnets bästa alltid ska sättas i främsta rummet. Respondenterna ger uttryck för att de sätter barnets bästa i fokus då samtliga anser att barnets trygghet är det primära målet. Vi delar samtliga respondenters resonemang kring att inskolningens fokus ska ligga i att utveckla en trygghet hos barnet. Förskolan är en instutionell skolform med en rad olika mål som pedagogerna ska sträva efter att barnet skall uppnå. Bland annat skall förskolan vara trygg och lärorik för alla barn vilket kräver ett arbete mot att utveckla en god anknytning mellan barnet och förskolan. Det visar sig att det råder liknande meningar i hur denna trygghet skall utvecklas hos barnet men vad som skiljer sig i föräldrarnas och pedagogernas resonemang och upplevelser är förälderns roll att utveckla denna trygghet. Samtliga pedagoger ser föräldrarnas roll under inskolningen som aktiv, engagerad och delaktig men vet föräldrarna verkligen vad som krävs och förväntas av dem och hur aktiva de ska vara? Vad innebär det att vara en aktiv förälder i en kanske för dem främmande verksamhet? En av slutsatserna i Dallis (1999) studie är att hon uppmanar förskollärare se över vilken information de som förskollärare ger föräldrarna gällande förälderns roll under inskolningen. Hon menar att en sådan typ av information skulle kunna vara till hjälp för föräldrarna under inskolningsperioden. Vi anser också att detta kan ha stor betydelse både för pedagoger och föräldrar då vi menar att denna föräldraroll under inskolningen inte är given för föräldrarna. Detta är något som även visats i studien genomförd av McIntyre (2007). Vi menar att det kan vara så att föräldrarna förväntar sig att pedagogerna vet mer om inskolning och att de därför tar en mer avtagande roll. Vi tror att det skulle underlätta för både pedagogerna och föräldrarna om det fanns information gällande vilka förväntningar pedagogerna har på föräldrarna och vilken betydelse förälderns roll har för inskolningsbarnet. Lika viktigt är också, enligt oss, att föräldrarna får informera om vilka förväntningar de som föräldrar har på inskolningen och pedagogerna. Kihlbom (red, 2009) påpekar att föräldern under inskolningen skall finnas tillgänglig för att barnet skall känna sig tryggt men behöver föräldern vara aktiv och deltagande för att detta ska ske? Samtliga föräldrar ger uttryck för att de ska finnas till som stöd för barnet i leken och i känsliga situationer men de ger inget uttryck för att de själva ska vara aktiva. Däremot nämner både Fredrik och Karl att de ska visa en positivitet för barnen gällande inskolningen då detta påverkar barnets egen syn på verksamheten. Ann menar att förälderns beteende avspeglas hos barnet och detta är en avgörande faktor för hur barnet uppfattar förskolans verksamhet. Vi anser precis som Ann att förälderns beteende och attityd till förskolan och den pedagogiska verksamheten kan påverka hur barnet själv uppfattar förskolan. Vi vet själva hur positiva människor i vår omgivning påverkar oss, där vi menar att andras inställning till något, i stor utsträckning påverkar vår egen inställning.

Studien genomförd av Dalli (1999) visar att mödrar under inskolningsprocessen såg sig själva som en trygghetsbas för barnen, vilket också samtliga fäder i vår studie ger uttryck för. Därmed är det troligt att båda könen tänker på liknande vis inom ramen för respondenternas upplevelser. Bowlby (2010) beskriver också anknytningspersonen som en *trygg bas* som barnet kan utgå ifrån när denne utforskar sin omvärld och återvända till för att bli tröstat och få fysiskt och emotionellt stöd. Samtliga föräldrar beskriver sin

roll i inskolningsprocessen som ett stöd för barnet både i leken och i känsliga situationer. Stina menar att föräldrarna allt eftersom skall dra sig undan och låta barnet utforska sin omgivning på egen hand men att föräldrarna skall finnas tillgängliga och synas för barnet. Enligt Bowlby (2010) är det först när barnet känner sig tryggt som det kan utforska och undersöka sin omvärld, vilket styrker det Stina påpekar. Det framkommer att föräldrarnas upplevelser och pedagogers resonemang om hur barnets trygghet kommer till uttryck är liknande. Samtliga pedagoger och föräldrar ger uttryck för, i enlighet med Niss och Söderström (2006) samt Hart och Schwartz (2010), att ett tryggt barn trivs, lär sig och tar för sig. Ett antal mödrar i Dallis (1999) studie såg sig själva som en bro mellan, det för barnet, kända och okända. Sara anser att det både är föräldrarnas och pedagogernas ansvar att få barnet att knyta an till förskolan och beskriver det genom att påpeka att pedagogerna gemensamt med föräldrarna hjälps åt att få barnet att utveckla trygghet. Att ett barn först utvecklas och lär då det känner trygghet visar enligt oss hur viktigt det är att föräldrarna och pedagogerna samarbetar med att få barnet att utveckla denna trygghet. Förskolan har många mål att sträva mot där barnets utveckling och lärande skall ligga i fokus (Lpfö 98 rev 2010).

I enlighet med Kihlbom (red, 2009) menar Sara och Stina att relationerna mellan såväl barn som mellan pedagoger och föräldrar är mycket betydelsefull och en förutsättning för att barnet ska känna trygghet. I läroplanen för förskolan står det skrivet att förskolepersonalens förmåga till samarbete och samspel med barnens föräldrar är viktig för att barnets vistelse i förskolan ska bli positiv. Lind (1995) menar att tilliten mellan föräldrar och pedagoger byggs upp genom att de får möjlighet till att lära känna varandra och verksamheten innan de lämnar sitt barn och att samarbete och kontinuitet mellan föräldrar och personal på förskolan är det som lägger grunden för att alla parter ska få en bra tid på förskolan. Även Simonsson och Thorell (2010) påtalar vikten av sociala relationer under inskolningen. Vi menar i enlighet med Kihlbom (red, 2009) och Lpfö (98 rev 2010) att relationerna under inskolningen, och under hela förskoletiden, är av stor betydelse för både barnets och förälderns förmåga att utveckla en trygghet och tillit till förskoleverksamheten och uppleva introduktionen till verksamheten som god.

Resultatet visar att det finns olika behov och intressen bland föräldrar och pedagoger under inskolningen av barnet. Pedagoger och föräldrar har olika krav och förväntningar men samtliga arbetar mot samma mål, som är att få barnet att känna trygghet.

5.3 Pedagogiska implikationer

De slutsatser som framkommit ur studien är att dialogen mellan samtliga parter under inskolningen måste förbättras så att strukturen och samordningen av inskolningen kan utvecklas. Vi förstår betydelsen av att anpassa inskolningsmodellen efter varje enskild individ. I läroplanen för förskolan (Lpfö, 98 rev 2010) står det skrivet att förskolans verksamhet ska anpassas efter de behov och intressen varje enskilt barn ger uttryck för, vilket styrker våra påståenden. För att möjliggöra detta menar vi att pedagoger och föräldrar innan inskolningen bör träffas för att diskutera vilka intressen och behov barnet ger uttryck för men även vilka förväntningar föräldrarna och pedagogerna har på inskolningsperioden. Detta för att också möjliggöra att föräldrar och barn får uppleva introduktionen till verksamheten som god vilket läroplanen (Lpfö 98 rev 2010) styrker. Vi förstår vikten av att tala om för föräldrarna hur viktiga de är under inskolningen och att deras närvaro och relationen alla parter emellan på förskolan påverkar hur barnet

utvecklar tillit till förskolan. För att pedagoger inte ska få kommentarer från föräldrar om att inskolningen är långtråkig bör förskollärarna tydligt informera om vilken roll föräldern ska ha och hur de konkret ska delta i verksamheten. Pedagoger måste respektera att föräldrar kan känna oro över att lämna ifrån sig sina barn och pedagogerna bör då tillsammans med föräldrarna hitta lösningar på hur denna oro kan dämpas. Exempel på sådana lösningar kan vara att inskolningen förlängs en dag eller att pedagogerna ringer föräldrarna och berättar hur barnet har det utan förälderns närvaro. Vi menar att det också är viktigt att föräldrar och pedagoger efter inskolningen genomför en utvärdering av inskolningsperioden. Detta för att föräldrar skall ges delaktighet och inflytande i det som genomförs i verksamheten men också för att barn och föräldrar ska uppleva inskolningen som den ”goda” introduktion som eftersträvas i läroplanen för förskolan (Lpfö 98 rev 2010).

5.4 Förslag på vidare forskning

Under genomförandet av studien har det uppkommit tankar och funderingar kring annan forskning inom området. Enligt Ekström, Garpelin och Kallberg (2008) är det av stor vikt att det genomförs flera forskningar gällande användandet av olika inskolningsmodeller då villkoren är olika när barn utan tidigare erfarenheter av skolverksamhet skolas in. Vi hade tyckt att det hade varit intressant att ta del av forskning gällande vilken inskolningsmodell som vanligen används i svenska förskolor och vilka anledningarna är till att just denna modell används. Det hade också varit intressant att genomföra en observationsstudie om hur pedagoger bemöter föräldrar under inskolningsperioden beroende på om föräldern är av manligt eller kvinnligt kön. Det hade också varit intressant att undersöka i vilken utsträckning föräldrar ges delaktighet i planeringen, genomförandet och utvärderingen av inskolningen.

När vi berättat för andra förskollärare och pedagoger om vårt valda studieobjekt har de visat ett intresse av att ta del av och lära mer om inskolningen sett ur flera perspektiv. Vi anser därför att det hade varit intressant att genomföra en större studie med fler respondenter från hela landet för att kunna göra en mer generaliserbar bild av hur föräldrar och pedagoger resonerar kring inskolningen som fenomen. Ur denna undersökning framkommer det hur föräldrar och pedagoger uppfattar barns trygghet, men vilka uppfattningar har egentligen barn om den egna tryggheten? Vi menar att det också vore intressant om det gjordes en observationsstudie med fokus på vad som sker under inskolningen utifrån vad som framkommit i vårt resultat.

Del 6 Referenser

Arnesson Eriksson, M. (2010). *En bra start – om inskolning och föräldrakontakt i förskolan.* Stockholm: Lärarförbundets förlag.

Bowlby, J. (2010). *En trygg bas: kliniska tillämpningar av anknytningsteorin*. 2. utg. Stockholm: Natur & kultur

Caldenius, E. (2008). *Dagisguiden - en handbok för alla föräldrar*. Stockholm: Caldenius

Carlgren, I. & Marton, F. (2002). *Lärare av imorgon.* Lärarförbundet: Kristianstad

CODEX (2011). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning.* Hämtad 2012-08-31 http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf

Dalli, C. (1999). Learning to be in childcare –Mothers' stories of their child's 'setting in. *European Early Childhood Education Research Journal*, 7:2, S. 53-66

Dimenäs, J (red.) (2007). *Lära till lärare - att utveckla läraryrket – vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik.* Stockholm: Liber.

Ekström, K., Garpelin, A. & Kallberg, P. (2008). Övergångar under förskoleåren som kritiska händelser för barnet, föräldrarna och verksamheten en forskningsöversikt. *Tidskrift för lärarutbildning och forskning nr 1*, s.45-61 Hämtad 2012-09-17

Fejes, A. & Thornberg, R. (2009). Handbok i kvalitativ analys. Stockholm: Liber.

Hart, S. & Schwartz, R. (2010). *Från interaktion till relation – om anknytnings-teori.* Liber, Stockholm.

Hedin, L. (1987). *Inskolning på daghem. Ett planeringsunderlag*. Stockholm: Liber.

Inskolning. (2009). I *Svensk ordbok utgiven av akademien.* (s.1354). Stockholm: Norstedts.

Johansson, B. & Svedner, P-O. (2001). *Examensarbetet i lärarutbildningen – undersökningsmetoder och språklig utformning.* Kunskapsföretaget i Uppsala.

Kihlbom, M., Lidholt, B. & Niss, G. (2009). *Förskola för de allra minsta – på gott och ont.* Stockholm: Carlssons.

Lind, L. (1995). *Närhet, känslor, utveckling – om samspel pedagoger - barn - föräldrar.*

Marton, F. & Booth, S. (2000). *Om lärande*. Lund: Studentlitteratur.

McIntyre, L., Eckert, T. L., Fiese, B.H., DiGennaro, F.D. & Wildenger. (2007). Transition to Kindergarten: Family Experiences and Involvement. *Early Childhood Education Journal, 35,* (2007) 1. p.83-88

Niss, G. & Söderström, A-K. (2006). *Små barn i förskolan – den viktiga vardagen och läroplanen*. 2:a upplagan. Lund: Studentlitteratur

Patel, R. & Davidson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder – att planera, genomföra och rapportera en undersökning.* Lund: Studentlitteratur

SFS 2010:800. *Skollag kap 2*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Simonsson, M. & Thorell, M. (2010) *Att börja på förskolan: Ett exempel på barns sociala samspelsprocesser under inskolningen.* Educare 1, s. 53-68 http://dspace.mah.se/bitstream/handle/2043/10531/Educare_2010_1_3.pdf?sequence=1 Hämtad 2012-09-19

Skolverket. (2010). *Reviderade läroplanen för förskolan,* Lpfö – 1998. Stockholm: Fritzes

Stukát, S. (2011) Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap. Lund: Studentlitteratur

Trost, J. (2010) *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur

UNICEF Sverige. (2009). Barnkonventionen: *FN:s konvention om barnets rättigheter*. Stockholm: UNICEF Sverige.

Widerberg. K. (2002). *Kvalitativ forskning i praktiken.* Lund: Studentlitteratur.

Bilaga 1 Missivbrev

Hej!

Vi är två studenter som heter Anna Johansson och Marina Rosengren. Vi läser sista terminen på lärarprogrammet mot förskolan på högskolan i Skövde. Inom utbildningen ingår det att skriva ett examensarbete på 15hp (högskolepoäng), där vi har valt att skriva om förstainskolning i förskolan.

Vårt syfte med studien är att undersöka vilka upplevelser föräldrar har av förstagångsinskolningen samt hur pedagoger resonerar kring inskolningen av barn som inte tidigare har erfarenheter av förskolans pedagogiska verksamhet. Pedagogers och föräldrars upplevelser och resonemang kring inskolning ligger till grund för resultatet och därför är intervjuer av stor vikt i vårt examensarbete.

Med detta missivbrev följer en samtyckesblankett där du samtycker till ditt deltagande i denna studie. Din medverkan är frivillig och du kan när som helst, utan vidare, förklaring avbryta ditt deltagande. Vi beräknar att intervjuerna kommer att ta cirka 20-45 minuter. Intervjuerna kommer att bandas och transkriberas och materialet kommer endast att användas i denna studie. Enligt de forskningsetiska principerna kommer vi att fingera namn och plats så att inga obehöriga kan undanröja din identitet. Intervjuerna genomförs på en ostördplats i någon av förskolans lokaler.

Har du några frågor, eller är intresserad av att veta studiens resultat får du gärna kontakta oss

Anna Johansson: 0737XXXXXX _____@hotmail.com

Marina Rosengren: 0768XXXXXX _____@hotmail.com

Tack på förhand!

Bilaga 2 Samtyckesblankett

Jag samtycker härmed till att medverka i en intervju gällande inskolning i förskolans verksamhet. Jag har blivit informerad om studiens syfte, samt hur lång tid intervjun beräknas att ta och att intervjun kommer att bandas. Jag är medveten om att mitt deltagande är frivilligt och att jag när som helst, utan vidare förklaring, kan välja att avbryta mitt deltagande. Jag är också medveten om att den information jag lämnar endast kommer att användas i studiens syfte och att resultatet kommer att redovisas så att jag inte kan identifieras som person.

Underskrift av undersökningsperson

_____
Ort, datum

_____
Underskrift

_____
Telefonnummer

Underskrift av studenter

_____
Ort, datum

_____
Underskrift

_____
Telefonnummer

_____
Underskrift

_____
Telefonnummer

Bilaga 3 Intervjufrågor

Frågor till pedagoger

Bakgrund
Vilken utbildning har du? När examinerades du?
Vilken arbetslivserfarenhet har du av att arbeta inom förskolan?
Berätta för mig om dina erfarenheter av att skola in förstagångsbarn?

Resonemang om inskolningen
Hur fördelar arbetslaget ansvaret med att skola in barn, särskilt förstagångsbarn?
På vilka grunder blir det just du som tar det ansvaret?
Hur arbetar du med inskolning av sådana barn och deras föräldrar?
Använder du och kollegorna någon inskolningsmodell för att skola in barn på förskolan?
Hur tänker du kring inskolningens pedagogiska idé? (Vad/hur/varför?)
Vilken är den största utmaningen med inskolningen?

Roller under inskolningen
Hur ser du på din roll i inskolningsprocessen?
Vad är viktigt för dig i rollen som ”kontaktperson”?
Hur ser du på föräldrarnas *roll* och deras *ansvar* i inskolningsprocessen?

Inskolningens mål
Vad anser du är målet med inskolningen?

Bilaga 4 Intervjufrågor

Frågor till föräldrar

Bakgrund
Vilka tidigare erfarenheter har du av förskolan?
Hur fördelades ansvaret mellan dig och din partner vid genomförande av inskolningen?
Vad visste du om deras pedagogiska arbete/verksamhet?
Hur kommer det sig att ditt barn placerades på ”den här” förskolan?
Vilka förväntningar hade du innan inskolningen? (Uppfylldes dina förväntningar?)

Upplevelser av inskolningen
Hur uppfattar du inskolningen som idé om att skapa trygghet innan barnet börjar?
Berätta för mig om hur inskolningen gick till?
Vilka utmaningar tyckte du att inskolningen gav?
Vad anser du var de kritiska momenten med att skola in ditt barn?

Roller under inskolningen
Hur ser du på din roll och ansvar i inskolningsprocessen?
Hur skapades relation till kontaktpersonen (pedagogen)?
På vad sätt kom du med i föräldragruppen?

Inskolningens mål
Vad anser du är målet med inskolningen?